ZWIĘZŁA GRAMATYKA
I
ŁATWY PODRĘCZNIK

DO NAUCZENIA SIĘ JĘZYKA ANGIELSKIEGO W TRZECH MIESIĄCACH

OPRACOWAŁ I WYDAŁ:
Walenty Józef Łuszczki
Nauczyciel Angielskiego Języka
[illegible] Milwaukee Av., Chicago.

ZWIEZŁA GRAMATYKA
i
ŁATWY PODRĘCZNIK

DO NAUCZENIA SIĘ JĘZYKA ANGIELSKIEGO W TRZECH : : : MIESIĄCACH : : :

OPRACOWAŁ i WYDAŁ

Walenty Józef Łuszczki

Nauczyciel Angielskiego Języka.

DO NABYCIA:
W SZKOLE POLSKO-ANGIELSKIEJ
p. n. 1033 Milwaukee Av., Chicago.
i we wszystkich księgarniach.

Cena 75c.

w płóciennej oprawie $1.00.

160

PRZEDMOWA:

Brak odpowiedniego krótkiego podręcznika do nauki angielskiego, którybу zawierał w przystępny sposób wytłómaczoną gramatykę, w połączeniu z rozmówkami, jakich nasi Rodacy na obczyźnie najbardziej potrzebują, zobowiązał i zachęcił mnie do wydania niniejszej mojej pracy.

Mając niepłonną nadzieję, że podręcznik ten znajdzie uznanie i szerokie rozpowszechnienie pomiędzy tymi, którzy już zrozumieli konieczność uczenia się po angielsku, puszczam dziełko moje w ręce braci wygnańców, ażeby odpowiadało swojemu celowi.

Nie roszczę sobie pretensji do uznania mojej niniejszej pracy za „doskonałą”, gdyż zważając na to, aby była jak najkrótszą, z konieczności musiałem niektóre rzeczy pominąć; a że rozwlekłe, chociaż kompletne podręczniki nużą i zniechęcają ucznia, wybrałem więc rzeczy tylko najpotrzebniejsze do rozmowy, a gramatykę opracowałem w sposób jak najłatwiejszy do zrozumienia i zwięzły.

Za odpowiednie i niezbędne wskazówki, których raczyli mi udzielić p. Władysław Hejman z Londynu i p. Idzi F. Kobylański z Milwaukee składam na tem miejscu serdeczne dzięki.

Autor.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

GRAMMAR. — GRAMATYKA.

ALPHABET — ABECADŁO.

Język angielski posiada 26 liter, które wymawiają się następująco:

A	czytaj	ej	J	czytaj	dziej	S	czytaj	es
B	,,	by	K	,,	kej	T	,,	ty
C	,,	sy	L	,,	el	U	,,	ju
D	,,	dy	M	,,	em	V	,,	wi
E	,,	i	N	,,	en	W	,,	doblju
F	,,	ef	O	,,	ou	X	,,	eks
G	,,	dzi	P	,,	py	Y	,,	uaj
H	,,	ejć	Q	,,	kiu	Z	,,	zy
I	,,	aj	R	,,	ar			

WIADOMOŚCI POCZĄTKOWE.

Mowa ludzka składa się ze zdań; zdania składają się z wyrazów, a wyrazy składają się z liter. Zdanie jest to myśl wyrażona słowami, np.: Ja pracuję, On się uczy, Ojciec i matka kochają swoje dzieci.

Każdy wyraz w zdaniu jest jedną z części mowy, np: **ojciec, kochają** i **swoje**; wyrazy te są częściami mowy. Każda mowa składa się z podobnych części.

Zabierając się do nauki języka angielskiego musimy wiedzieć o tem, że język angielski ma także swoją gramatykę i gramatykę tę trzeba koniecznie znać, aby się można poprawnie rozmówić. Mowa bez gramatyki jest niczem. Poprawna pisownia bez gramatyki istnieć nie może. Każdy więc uczeń chcąc zrobić postępy w języku, którego się uczy, musi znać gramatykę tegoż.

Części mowy. — The parts of speech.

RZECZOWNIK — THE NOUN.

Rzeczownik jest to część mowy, która oznacza imię osoby lub rzeczy. np: **the man** (men) mężczyzna, **the table** (tejbl) stół, **the plum** (plom) śliwka, **the ink** (ynk) atrament.

Rzeczowniki są **zmysłowe i umysłowe.**

Zmysłowe są te, które naszymi zmysłami możemy określić np: **the pen,** pióro, **the mother,** matka, **the boot** (but) but, **the hat** (het), kapelusz.

Umysłowe są te, które tylko myślą możemy sobie wyobrazić, np: **the goodness** (gudnes) dobroć, **the kindness** (kajndnes) łaska, **the virtue** (wyrciu) cnota.

RODZAJNIK — THE ARTICLE.

Niektóre języki, jak francuski, niemiecki a także angielski używają przed rzeczownikami tak zwanych rodzajników. W języku angielskim mamy tych rodzajników dwa, które się na język polski nie tłómaczą, dlatego, że język polski rodzajników nie posiada. Rodzajniki te nazywają się 1) rodzajnik **określony: „THE''** 2) rodzajnik **nieokreślony „A''** i **„AN''.**

RODZAJNIK OKREŚLONY „THE''.

The wymawia się **dy** przed rzeczownikami zaczynającymi się od spółgłoski t. j. przed **b, c, d f, g, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, z.**

The wymawia się **di** przed samogłoskami t. j. przed **a, e, i, o, u,** i przed spółgłoską **h.** Przykłady: **the boy** (di boj) chłopiec, **the ear** (di ir) ucho, **the hour** (di aur) godzina.

Przedimek **the** używa się do rzeczowników, o których mówiąc, myślimy, tak w liczbie pojedyńczej jak mnogiej.

RODZAJNIK NIEOKREŚLONY A i AN.

A i **an** używa się do rzeczowników, o których mówimy wogóle, np: **A man** is mortal (e men ys morteł) człowiek jest śmiertelny. Give me **a good pencil** (gyw mi e gud pensył) daj mi dobry ołówek. **A** wymawia się jako rodzajnik **e**; **an** wymawia się **en**. Rodzajnika nieokreślonego nie używamy w liczbie mnogiej. **A** kładziemy przed rzeczownikami, zaczynającymi się od spółgłoski: **an** przed rzeczownikami zaczynającemi się od samogłoski i przed spółgłoską **h**. **The, a** i **an** stoją zawsze przed rzeczownikami: **the eye** (aj) oko, a nie eye the.

Wyjątki: **half an hour** (hef en aur) pół godziny; **all the money** (oł dy mony) wszystkie pieniądze, **such a thing (socz e tyng)** taka rzecz, **many a man** (měny e men) niejeden człowiek, **quite a year** (kuajt e jer) prawie rok i tak dalej.

Rzeczowniki mają trzy rodzaje: a) **rodzaj męski**—masculine gender, b) **rodzaj żeński**—feminine gender, c) **rodzaj nijaki** neuter gender; oprócz tych jest w angielskim języku t. zw. **rodzaj wspólny** common gender, np. rzeczownik **the friend** oznacza przyjaciela i przyjaciółkę, **the teacher** nauczyciela i nauczycielkę, **the servant** służącego i służącą i t. d.

a) **Rodzaju męskiego są wszystkie osoby męskie: the father** ojciec, **the king** król, **the tailor** krawiec.

..b) **Rodzaju żeńskiego są wszystkie osoby żeńskie: the lady** pani, **the queen** królowa, **the girl** dziewczyna.

c) **Rodzaju nijakiego są wszystkie rzeczy i rzeczowniki umysłowe: the chair** krzesło, **the sky** niebo, **the dignity** godność, **the charity** miłosierdzie. Wyjątki: okręty, statki i łodzie są rodzaju żeńskiego.

Zwierzęta są rodzaju nijakiego, jeżeli nie zwracamy uwagi na płeć. Samce zwierząt są rodzaju męskiego, sa-

mice zaś żeńskiego. Małe zwierzątka są przeważnie rodzaju nijakiego.

Cechy rodzajów.

cecha rodzaju męskiego jest **he** (hi) on,
cecha rodzaju żeńskiego jest **she** (szi) ona,
cecha rodzaju nijakiego jest **it** (yt) ono.

Liczby.

Rzeczowniki posiadają dwie liczby: **liczbę pojedyńczą** i **liczbę mnogą**. Liczba pojedyńcza **Singular**. Liczba mnoga **Plural**. Liczba mnoga przeważnie wszystkich rzeczowników formuje się przez dodanie końcówki **s** do rzeczownika liczby pojedyńczej, np. **the pen** pióro, **the pens** pióra, **the cup** garnuszek, **the cups** garnuszki, **the book** książka, **the books** książki, **the window** okno, **the windows** okna i t. d.

1) Jeżeli rzeczownik kończy się na **ch, sh, ss, s i x**, wtenczas przyjmuje w liczbie mnogiej **es. np. the box** pudełko, **the boxes** pudełka, **the glass** szklanka, **the glasses** szklanki, **the brush** szczotka, **the brushes** szczotki.

2) Jeżeli rzeczownik kończy się na **y** a to **y** poprzedza spółgłoska. wtenczas zamienia to **y** na **ies** w liczbie mnogiej, np. **fly** mucha, **flies** muchy, **lady** pani, **ladies** panie, **the city** miasto, **the cities** miasta. Jeśli jednakowoż to **y** poprzedza samogłoska to wtenczas dodaje się tylko samo **s** w liczbie mnogiej i **y** się nie zmienia, np. **the boy** chłopiec, **the boys** chłopcy, **the day** dzień, **the days** dnie, **the joy** radość, **the joys** radości.

Rzeczowniki staro-angielskie

obecnie używane mające odmienną liczbę mnogą: **the ox** wół, **the oxen** woły, **the child** dziecko, **the children** dzieci, **the foot** stopa, **the feet** stopy, **the tooth** ząb, **the teeth**

zęby, **the goose** gęś, **the geese** gęsi, **the louse** wesz, **the lice** wszy, **the mouse** mysz, **the mice** myszy, **the man** mężczyzna, **the men** mężczyźni, **the woman** kobieta, **the women** kobiety.

Jedenaście rzeczowników, kończących się na **f** i trzy kończące się na **fe**, zamieniają tę końcówki na **ves** w liczbie mnogiej: **the beef** wół, **the beeves** woły, **the elf** djabełek, **the elves** djabełki, **the leaf** liść, **the leaves** liście, **the wolf** wilk, **the wolves** wilki, **self** sam, **selves** sami, **shelf** deska, **shelves** deski, **calf** cielę, **calves** cielęta, **half** połowa, **halves** połowy, **loaf** bochenek, **loaves** bochenki, **sheaf** snop, **sheaves** snopy, **thief** złodziej, **thieves** złodzieje, **knife** nóż, **knives** noże, **wife** żona, **wives** żony, **life** życie, **lives** życie (więcej ludzi). Rzeczowniki kończące się na **o** a poprzedzone spółgłoską mają **oes** w liczbie mnogiej: **buffalo** bawół, **buffaloes** bawoły, **echo** echo, **echoes** echa, **hero** bohater, **heroes** bohaterzy, **negro** murzyn, **negroes** murzyni, **potato** ziemniak, **potatoes** ziemniaki itd. Wyjątki: **piano** fortepian, **pianos** fortepiany, **soprano** sopran, **sopranos** soprany, itd. Rzeczowniki utworzone ze słowem **man** mają w liczbie mnogiej **men**, np: **the Englishman** Anglik, **the Englishmen** Anglicy, **the Gentleman** pan, **the Gentlemen** panowie, **the fisherman** rybak, **the fishermen** rybacy. **watchman** stróż, **watchmen** stróże, itd. Wyjątki: **the German** Niemiec, **the Germans** Niemcy, **the Roman** Rzymianin, **the Romans** Rzymianie.

Zakończenie liczby pojedyńczej ,a znaczenie liczby mnogiej mają: **the people** — ludzie, **the cattle** — bydło.

Rzeczowniki złożone mają **s** przy **drugim** rzeczowniku składowym np. **the apple-tree** jabłoń, **the appletrees** jabłonie, **the ware-house** skład, **the ware-houses** składy.

Zakończenie liczby mnogiej, a znaczenie pojedyńczej mają: **the news** nowina, **the trousers, the pants** spodnie.

Tylko pojedyńczą liczbę mają: **the business** interes(y), **the wealth** bogactwo (a), **the food** pokarm, pokarmy, **the strength** siła(y). **Hair** włos, włosy używa się w obu liczbach, lecz jeżeli mamy włosy różnych gatunków, użyjemy **hairs**. Niektóre rzeczowniki, mające tylko liczbę mnogą: **the ashes** popiół, **the arms** oręż, **the clothes** bielizna, **the drawers** kalesony, **the goods** towary, **the head-quarters** główna kwatera, **the lungs** płuca, **the spectacles** okulary, **the tongs, the pincers** obcęgi, **the wages** zarobek, **the thanks** dzięki itd.

ODMIANA RZECZOWNIKÓW.

Język angielski ma 4 przypadki, z tych pierwszy i czwarty brzmią jednakowo tak w liczbie pojedyńczej jak mnogiej. Przypadek drugi tworzy się przez dodanie **of** przed rzeczownikiem, które to **of** można zastąpić literą **s** z apostrofem ('s) odpowiednio użytym. Przypadek trzeci tworzy się przez dodanie **to** przed rzeczownikiem.

Cases — Przypadki.

1. who? kto? what? co?
2. of whom? kogo? of what? czego? whose? czyj, czyja, czyje? (do osób); which? czyj, czyja, czyje (do rzeczy).
3. to whom? komu? to what? czemu?
4. whom? kogo? what? co?

Odmiana rzeczownika **the boy** chłopiec.

Singular, liczba pojedyńcza.

1. the boy chłopiec
2. of the boy (lub the boy's) chłopca
3. to the boy chłopcu
4. the boy chłopca

Plural — Liczba mnoga.

1. the boys chłopcy
2. of the boys (lub the boys') chłopców
3. to the boys chłopcom
4. the boys chłopców

Rzeczownik z **przedimkiem nieokreślonym**

Singular.

1. a match zapałka
2. of a match zapałki
3. to a match zapałce
4. a match zapałkę.

Plural.

1. the matches zapałki
2. of the matches zapałek
3. to the matches zapałkom
4. the matches zapałki

Rzeczownik z zaimkiem.

Singular

1. my brother mój brat
2. of my brother (lub my brother's) mojego brata
3. to my brother mojemu bratu
4. my brother mojego brata

Plural

1. my brothers moi bracia
2. of my brothers (lub my brothers') moich braci
3. to my brothers moim braciom
4. my brothers moich braci

Rzeczownik z przymiotnikiem.

Singular.

1. the good father dobry ojciec
2. of the good father (lub the good father's) dobrego ojca
3. to the good father dobremu ojcu
4. the good father dobrego ojca

Plural.

1. the good fathers dobrzy ojcowie
2. of the good fathers (lub the good fathers') dobrych ojców
3. to the good fathers dobrym ojcom
4. the good fathers dobrych ojców

Rzeczownik z przymiotnikiem i zaimkiem.

Singular.

1. her sharp knife jej ostry nóż
2. of her sharp knife jej ostrego noża
3. to her sharp knife jej ostremu nożowi
4. her sharp knife jej ostry nóż

Plural.

1. her sharp knives jej ostre noże
2. of her sharp knives jej ostrych noży
3. to her sharp knives jej ostrym nożom
4. her sharp knives jej ostre noże

UWAGI I PRZYKŁADY.

1. **Of** zastępuje się przez **s** z apostrofem (') tylko przy rzeczownikach żywotnych np. **the book of my sister,** lub **my sister's book** — książka mojej siostry. **The house of my partners** lub **my partners' house** — dom moich kolegów.

2. Rzeczownik z zaimkiem odmienia się przez opuszczenie rodzajnika (**the** lub **a** lub **an**) dlatego, że zaimek stoi w miejscu tego rodzajnika.

3. Rzeczownik z przymiotnikiem odmienia się razem z rodzajnikiem np. **the good man** — dobry człowiek.

4. Jeśli przy rzeczowniku ma stać zaimek i przymiotnik, w takim razie rodzajnik się opuszcza: pierwszy stawia się zaimek, drugi przymiotnik a na ostatku rzeczownik np. **his kind daughter** — jego grzeczna córka.

5. Przy rzeczownikach materjalnych przystawka drugiego przypadku **of** nigdy nie może być opuszczona np. **a bottle of beer** — butelka piwa, **a glass of water** — szklanka wody, **a pound of bread** — funt chleba, **a pair of gloves** — para rękawiczek. **Of** nie może być także opuszczone po następujących rzeczownikach: **the empire, the kingdom, the island, the town, the city, the month. the emperor, the king** i tym podobnych. Przykłady: The empire **of** Austria — cesarstwo austryackie, the kingdom **of Poland** — Królestwo Polskie, the island **of** Cuba — wyspa Kuba, the town **of** New Rochelle — miasto New Rochelle, the city **of** Warsaw —miasto Warszawa, the month **of** May — miesiąc Maj, the emperor **of** Germany — cesarz niemiecki, the king **of** Hungary — król węgierski, itd. **Of** używa się także po niektórych przymiotnikach np. My pocket is full **of** money — w mojej kabzie jest pełno pieniędzy, he got tired **of** walking — on się znużył chodzeniem.

Przykłady na trzeci przypadek.

He sold the house **to** his neighbor, — on sprzedał dom swojemu sąsiadowi, She gave the money **to** her friend — ona dała pieniądze swojej przyjaciółce, They lent the money **to** their enemies — oni pożyczyli pieniądze swoim nieprzyjaciołom. He pays too much money **to**

his workingmen — on wypłaca za dużo pieniędzy swoim robotnikom.

Przykłady na czwarty przypadek.

I met **my friend** — spotkałem mojego przyjaciela, Have you seen **my knife?** — czyś ty widział mój nóż? I sold **my tools** — sprzedałem swoje narzędzia itd.

Much i many w połączeniu z rzeczownikami używa się jak następuje: **many** — wiele, używa się z rzeczownikami liczebnymi, np. **many books** — wiele książek, **many chairs** — wiele krzeseł, **many blackboards** — wiele tablic i t. d. **Much** — wiele używa się z rzeczownikami nieliczebnymi, np. **much water** — wiele lub dużo wody, **much ink** — dużo atramentu, **much trouble** — wiele kłopotów i t. d. Po **much** i **many** stoi zawsze przypadek pierwszy; przykłady powyżej.

CZASOWNIK — THE VERB

Czasownik jest to taka część mowy, która wyraża czynność, stan i zachowanie się jakiejś osoby lub rzeczy, dokonane w jakimś czasie, np.: **śpiewać, jeździć, myśleć tańczyć, czytać, pracować, spać, uczyć się, chwalić, kochać, leżeć, siedzieć** itd.. itd.

W języku angielskim mamy trzy rodzaje czasowników: tak zwane: **czasowniki posiłkowe — auxiliary verbs, czasowniki regularne — regular verbs, i czasowniki nieregularne — irregular verbs.**

Odmiana czasowników.

Czasowniki odmieniają się podług osób, liczb i czasów.

Osoby są następujące: 1) **I —ja**, 2) **you — ty**, 3) **he — on, she — ona, it — ono.** 1) **we — my**, 2) **you — wy**,

3) **they — oni.** Liczby są dwie tak samo jak w rzeczownikach 1) **Singular, liczba pojedyńcza,** 2) **Plural, liczba mnoga.** Liczba pojedyńcza oznacza czynność jednej osoby lub rzeczy; liczba mnoga oznacza czynność więcej niż jednej osoby lub rzeczy. Według tego ustawimy sobie wzory jak następuje:

Singular — Liczba pojedyńcza.

Pierwsza osoba (first person) ja — I (aj)
Druga osoba (second person) ty — you (ju)
Trzecia osoba (third person) on, ona, ono — he, she, it (hi, szi, yt)

Rodzaje.

męski	żeński	nijaki
he (hi) — on	she (szi) — ona	it (yt) — ono

Plural — Liczba mnoga.

Pierwsza osoba (first person) we (ui — my
Druga osoba (second person) you (ju) — wy
Trzecia osoba (third person) they (dej) — oni, one

Pragnąc podać odmianę czasowników w sposób jak najbardziej przystępny, opuścimy czasy mniej ważne a weźmiemy cztery czasy główne.

Czasy te są następujące:

Czas teraźniejszy — Present Tense.
Czas przeszły niedokonany — Past Tense.
Czas przeszły dokonany — Perfect Tense.
Czas przyszły — Future Tense.

Czas teraźniejszy oznacza czynność rozpoczętą i jeszcze trwającą np. **piszę,** on **czyta,** ona **się bawi,** on **jest** itd.

Czas przeszły niedokonany oznacza czynność przeszłą już rozpoczętą, lecz taką, o której nie wiemy, że jest

ukończoną: **pisałem, szukałem, chodziłem, jadłem, spałem, robiłem, czytałem** itd.

Czas przeszły dokonany oznacza czynność przeszłą i skończoną np.: **napisałem, przeczytałem, zrobiłem, zjadłem, przyszedłem, wyszukałem** itd.

Czas przyszły oznacza czynność, która dopiero ma się odbyć np. **będę się uczył, będziesz pisał, będzie czytało, będzie spało, zrobimy, wyuczycie się, skończą.**

Oprócz tych czterech głównych czasów zapoznamy się narazie z **trybem bezokolicznym, Infinitive mode** i z **trybem rozkazującym, Imperative mode.**

Tryb bezokoliczny nie wyraża sam przez się kto powoduje jakąś czynność i kiedy ta czynność się odbywa np. **spacerować, słuchać, przeszkadzać, kłócić się** itd.

Tryb rozkazujący oznacza rozkaz np: **bierz, zrób, kochajcie, bądź, śpijcie, krzyczcie, uważaj** itd.

Odmianę czasowników zaczniemy od słów posiłkowych i od słów ułomnych t. j. takich, które nie **mają** wszystkich czasów.

Pierwszym słowem będzie **can — móc.**

Każdy czasownik znajduje się w słownikach w trybie bezokolicznym, który to tryb w języku polskim kończy się na **ć**, w angielskim zaś ma **to** przed czasownikiem.

Słowo **can —móc,** jako ułomne, niema trybu bezokolicznego w języku angielskim. Wszystkie inne słowa ułomne, które weźmiemy po kolei nie mają także tej przyczepki **to** przed sobą.

Present.

Singular.

I can (aj ken) — mogę
You can (ju ken) — możesz
he can (hi ken) — on może
she can (szi ken) — ona może
it can (yt kan) — ono może

Plural.

we can (ui ken) — możemy
you can (ju ken) — możecie
they can (dej ken) — oni, one mogą

UWAGA: — Przypatrzywszy się tej odmianie spostrzeżemy, że **you** powtarza się w liczbie pojedyńczej i w liczbie mnogiej w osobie drugiej. W pierwszym wypadku znaczy **ty**, w drugim znaczy **wy**. Otóż w angielskim języku istnieje słowo **thou** odpowiadające polskiemu **ty**, to jednakże słowo nigdy nie jest używane w potocznej mowie. Chcąc powiedzieć **ty**, Anglik wyraża to przez **you**, tak jak by mówił **wy** lub **panie**, a **thou** używane jest tylko w modlitwie i w poezji.

Past.

Singular.

I could (kud) — mogłem
You could (kud) — mogłeś
He, she, it could (kud) — on, ona, ono mogło

Plural.

We could (kud) — mogliśmy
You could (kud) — mogliście
They could *kud) — oni, one mogły

Formy od słowa CAN używane w pytaniach.

Present: can I? — czy ja mogę itd.
Past: could I? — czy ja mogłem? itd.

Formy przeczące od słowa CAN.

I can not — Ja nie mogę; can I not? — czy ja nie mogę?
I could not — ja nie mogłem; could I not? czy ja nie mogłem?

I (aj) — ja — pisze się zawsze wielką literą, inne osoby zaczyna się wielką tylko na początku zdania, w innym wypadku zawsze małą.

Słowo May — móc.

Present.

Singular.

I may (mej) — mogę
you may (mej) — możesz
he, she, it may (mej) — on, ona ono może

Plural.

we may (mej) — możemy
you may (mej) — możecie
they may (mej) — oni, one mogą

Past.

Singular.

I might (majt) — mogłem
you might (majt) — mogłeś
he, she, it might (majt) — on, ona, ono mogło

Plural.

we might (majt) — mogliśmy
you might (majt) — mogliście
they might (majt) — oni, one mogły

May I? — czy ja mogę?; may I not? — czy ja nie mogę? Might I? — czy ja mogłem?; Might I not? — czy ja nie mogłem.

Will.

Present.

Singular.

I will (uył) — chcę
you will (uył) — chcesz
he, she it will(uył) — on, ona, ono chce

Plural.

we will (uył) — chcemy
you will (uył) — chcecie
they will (uył) — oni, one chcą

Past.

Singular

I would — chciałem
you would — chciałeś
he, she, it would — on, ona, ono chciało.

Plural.

we would (uud) — chcieliśmy
you would (uud) — chcieliście
they would (uud) — oni, one chciały

Will I? — czy ja chcę?; will I not? czy ja nie chcę?
Would I? — czy ja chciałem?; Would I not? — czy ja nie chciałem?

Shall.

Singular.

I shall (szel) — powinienem
you shall (szel) — powinieneś
he, she, it shall (szel) — on, ona, ono powinno

Plural.

we shall (szel) — powinniśmy
you shall (szel) — powinniście
they shall (szel) — oni, one powinny

Past.

Singular.

I should (szud) — powinienem był
you should (szud) — powinieneś był
he she, it should (szud) — on, ona, ono powinno było

Plural.

we should (szud) — powinniśmy byli
you should (szud) — powinniście byli
they should (szud) — oni, one powinne były

Shall I? — czy ja powinienem?; Shall I not? — czy ja nie powinienem?

Should I? — czy ja powinienem był?; Should I not? — czy ja nie powinienem był?

Must.

Present.

I must — muszę
You must — musisz —
he, she, it must — on, ona, ono musi
we must — musimy
you must — musicie
they must — muszą

Czas przeszły od słowa must — musieć — formuje się przez ja byłem zobowiązany, zmuszony: I was obliged.

Past.

I was obliged (aj uos oblajdżd) — musiałem
you were obliged — musiałeś
he was obliged — on musiał
she was obliged — ona musiała
it was obliged — ono musiało
we were obliged — my musieliśmy
you were obliged — wy musieliście
they were obliged — oni (one) musieli

Oprócz tych wyżej odmienianych słów ułomnych, które mają tylko czas teraźniejszy i przeszły, mamy jeszcze jedno słowo odmieniające się tylko w czasie teraźniejszym.

Ought.

Singular.

I ought (ot) — powinienem
you ought (ot) — powinieneś
he, she, it ought — on, ona, ono powinno

Plural.

we ought (ot) — powinniśmy
you ought (ot) — powinniście
they ought (ot) — powinni

Kiedy i jak używać słów ułomnych.

1. **Can** znaczy móc, być zdolnym, być w stanie, potrafić. **I can do that** — potrafię to uczynić. **He can write** — on umie pisać.

2. **May** wyraża możliwość lub zezwolenie, np.: **may I use your tools?** — czy mogę używać twoich narzędzi? **Yes, you may, if you wish** — tak, możesz, jeżeli chcesz. **I may become a doctor** — mogę zostać doktorem.

3. **Must** oznacza konieczność. **He must work** — on musi pracować. **We must go** — musimy iść.

W czasie przeszłym: I was obliged to do that — byłem zmuszony to uczynić, **He was obliged to quit the job** — zmuszony był porzucić pracę.

4. **Shall** oznacza zobowiązanie: **We shall learn English** — powinniśmy się uczyć po angielsku, **You should be more careful** — powinieneś być więcej ostrożny.

5. **Will** używa się tam, gdziebyśmy użyli polskiego „chcieć''. **I will go with you** — ja chcę z tobą pójść; pójdę z tobą.

6. **Would** używa się tak jak polskie „zwykłem''. **That was what my father would** sometimes say — to co mój ojciec zwykł czasami mawiać.

7 **Ought** — powinienem — używa się tam, gdzie chcemy wyrazić konieczną powinność. **I ought to love my parents** — powinienem kochać swoich rodziców.

UWAGA: — Czas przeszły od can, might, should, would: **I could — mógłbym, I might — mógłbym, I would — chciałbym, I should — powinienbym.** Słowa powyższe mogą być użyte warunkowo w czasie przeszłym. Przykłady: **I would do it, if I could** — uczyniłbym to, gdybym mógł. **He might lend me a dollar, if he would** — mógłby mi pożyczyć dolara, gdyby chciał itd.

Obecnie zajmiemy się odmianą czasowników: TO HAVE — mieć, TO BE — być i TO DO — czynić.

Trzy te czasowniki są z tego względu ważne, że oprócz tego, że się używają w każdym prawie zdaniu same, to ponadto **łączą się ze wszystkimi czasownikami** regularnymi i nieregularnymi w rozmaitych czasach i formach.

TO HAVE (tu hew) — mieć.

Present.

I have (hew) — mam
you have (hew) — masz
he, she, it has (hes) — on, ona, ono ma
we have (hew) — my mamy
you have (hew) — wy macie
they have (hew) — oni, one mają

Have I? — czy ja mam itd.; have we? — czy my mamy itd.; I have not — ja nie mam itd.; we have not — my nie mamy;

have we not? — czy my nie mamy itd.
have I not? — czy ja nie mam itd.

Past.

I had (hed) — miałem
you had (hed) — miałeś
he, she, it had (hed) — on, ona, ono miało
we had (hed) —mieliśmy
you had (hed) — mieliście
they had (hed) — oni, one miały

Had I? — czy miałem itd.; I had not — nie miałem itd.; had I not — czy nie miałem itd.

Perfect.

I have had — miałem
you have had — miałeś
he, she, it has had — on, ona, ono miało
we have had — mieliśmy
you have had — mieliście
they have had — oni, one miały

Have I had? — czy miałem itd.; I have not had — nie miałem itd.; have I not had — czy ja nie miałem itd.

Future.

I will (or) I shall have — będę miał
you will have — będziesz miał
he, she, it will have — on, ona, ono będzie miało
we will (or) we shall have — będziemy mieli
you will have — będziecie mieli
they will have — będą mieli

Shall (or) will I have? — czy ja będę miał?
Shall you have? — czy ty będziesz miał?
Will he, she, it have? — czy on, ona, ono będzie miało?
Will (or) shall we have? — czy będziemy mieli?
Shall you have? — czy będziecie mieli?
Will they have? — czy oni będą mieli?

Conditional Mode — Tryb warunkowy.

I should have — miałbym, powinienem mieć
you would have — miałbyś, powinieneś mieć
he, she, it would have — on, ona, ono miałoby, powinnoby mieć
we should have — mielibyśmy, powinniśmy mieć
you would have — mielibyście, powinniście mieć
they would have — mieliby, powinniby mieć

Interrogation — Pytajne formy.

Should I have? — czy miałbym?
should you have? — czy miałbyś?
would he, she, it have? — czy on, ona, ono miałoby?
should we have? — czy mielibyśmy?
should you have? — czy mielibyście?
would they have? — czy oni mieliby?

Infinitive — Tryb bezokoliczny.

to have — mieć

Imperative — Tryb rozkazujący.

have — miej, miejcie

Participle — Imiesłów.

Participle present — Imiesłów teraźniejszy.

having — mający, mając

Participle past. — Imiesłów przeszły.

had — miany

UWAGI: — To have używa się często w znaczeniu musieć. Przykłady: **I have to be there early** — muszę tam być wcześnie. **You have to help me** — musisz mi pomóc itd.

TO BE (tu bi) — być.

Present.

I am (em — jestem
you are (ar) — jesteś
he, she it is (yz) — on, ona, ono jest

we are (ar) —jesteśmy
you are (ar) — jesteście
they are (ar) — oni, one są

Past.

I was (uos) — byłem
you were (uer) — byłeś
he, she, it was (uos) — on, ona, ono było

we were (uer) — byliśmy
you were (uer) — byliście
they were (uer) — oni, one były

Perfect.

I have been (hew bin) — byłem
you have been (hew bin) — byłeś
he, she, it has been (hes bin) — on, ona, ono było

we have been(he w bin) — byliśmy
you have been (hew bin) — byliście
they have been (hew bin) — byli

Future.

I shall (or) I will be — będę
you will be — będziesz
he, she, it will be — on, ona, ono będzie

we will be — będziemy
you will be — będziecie
they will be — będą

Interrogation.

Am I? — czy ja jestem; I am not — ja nie jestem; am I not? — czy ja nie jestem?

Was I? — czy ja byłem?; I was not — ja nie byłem; was I not? — czy ja nie byłem?

Have I been? — czy ja byłem?; I have not been — nie byłem; have I not been? — czy ja nie byłem?

Shall I be? — czy będę?
Shall you be? — czy będziesz?
will he, she, it be? — czy on, ona, ono będzie?
shall we be? — czy będziemy?
shall you be? — czy będziecie?
will they be? — czy oni będą?

Conditional.

I should be — byłbym
you would be — byłbyś
he, she, it would be — on, ona, ono byłoby
we should be — bylibyśmy
you would be — bylibyście
they would be — byliby

Infinitive: to be — być
Imperative: be — bądź, bądźcie
Participle present: being — będąc
Participle past: been — były

TO DO (tu du) — **czynić.**

Present.

I do — ja czynię
you do — ty czynisz
he, she, it does (dos) — on, ona, ono czyni
we do — czynimy.
you do — czynicie
they do — ni, one czynią

Do I? — czy ja czynię?; I do not — ja nie czynię; Do I not? — czy ja nie czynię?

Past.

I did (dyd) — czyniłem
you did — czyniłeś
he, she, it did — on, ona, ono czynił
we did — czyniliśmy
you did — czyniliście
they did — oni, one czyniły

Did I? — czy ja czyniłem; I did not — ja nie czyniłem; Did I not? czy ja nie czyniłem?

Perfect.

I have done (don) — uczyniłem
you have done — uczyniłeś
he, she, it has done — on, ona, ono uczyniło
we have done — uczyniliśmy
you have done — uczyniliście
they have done — uczynili

Have I done? — czy ja uczyniłem?; I have not done — nie uczyniłem; have I not done? — czy nie uczyniłem?

Future.

I will (or) I shall do — będę czynił
you will do — będziesz czynił, uczynisz
he, she, it will do — on, ona, ono bedzie czynił
we shall (or) will do — będziemy czynili
you will do — będziecie czynili
they will do — będą czynili

Shall I do? — czy uczynię?
shall you do? — czy uczynisz?
will he, she, it do? — czy on, ona, ono uczyni?
shall we do? — czy uczynimy?
Shall you do? —c zy uczynicie?
will they do? — czy uczynią?

Conditional.

I should do — uczyniłbym, powinienem uczynić.
you would do — uczyniłbyś, powinieneś uczynić
he, she, it would do — on, ona, ono uczyniłoby. powinnoby uczynić
we should do — uczynilibyśmy
you would do — uczynilibyście
they would do — uczyniliby

Interrogation.

Should I do? — czy uczyniłbym?
should you do? — czy uczyniłbyś?
would he, she, it do? — czy on, ona, ono uczyniłoby?
should we do? — czy uczynilibyśmy?
should you do? — czy uczynilibyście?
should they do? — czy uczyniliby?
Infinitive: to do — czynić
Imperative: do — czyń, czyńcie
Participle present: doing — czyniąc, czyniący
Participle past: done — uczyniony

Użycie czasownika TO DO jako słowa posiłkowego.

To do używa się przy wszystkich czasownikach regularnych i nieregularnych w czasie teraźniejszym (Present) i przeszłym (Past):

1) **w pytaniach**: **Do you see me?** — czy ty mnie widzisz?
Does he not work? — czy on nie pracuje?
Do they listen?—czy oni się przysłuchują
Does she obey? — czy ona jest posłuszna?

2) **w przeczeniach**: **We do not work** — my nie pracujemy
They do not want that — oni tego nie chcą
I did not oppose — ja się nie sprzeciwiałem
Do we not go? — czy my nie idziemy?
Did they not go? — czy oni nie poszli?

3) **w przeczącym trybie rozkazującym**:
Do not trouble me — nie przeszkadzaj mi
Do not work so fast — nie pracuj tak prędko
Do not hurry — nie spiesz się
Do not run so fast — nie biegnij tak prędko

4) w połączeniu z „to have'' w trybie rozkazującym, jeżeli chcemy wyrazić dobitny rozkaz:

Do not have anything to do with him — nie miej z nim nic do czynienia

Do not have any intercourse with them — nie miej z nim żadnego stosunku

To do nie używa się nigdy w połączeniu z **can, will, shall, must** i **may**.

To do nie używa się, jeżeli **who** — kto, **which** — który, **what** — co jest podmiotem zdania, np: **who likes her?** a nie who does like her. **Whose child plays there?** a nie whose child does play there. **Who loves his parents?** — a nie who does love his parents. **What tastes so bad?** a nie what does taste so bad.

To do może być zastosowane np: **Which boy do you love? What did you see** itd.

CZASOWNIKI REGULARNE — REGULAR VERBS

Reguły: 1) Każdy czasownik regularny kończy się na **s** w trzeciej osobie liczby pojedyńczej, we wszystkich trzech rodzajach np: he **loves** — on kocha, she **plays** — ona się bawi, it **jumps** — ono skacze, she **learns** — ona się uczy.

2. Czasowniki, kończące się na **x, ch, sh, o** i **ss**, kończą się w trzeciej osobie liczby pojedyńczej we wszystkich trzech rodzajach na **es**, np: she **punishes**, ona karze, he **fetches** — on przynosi, it **goes** — ono idzie itd.

3. Pierwsza i druga osoba liczby pojedyńczej i wszystkie trzy osoby liczby mnogiej są sobie równe.

II. 1) Czas przeszły niedokonany (Past) tworzy się przed dodanie **ed** do trybu bezokolicznego (Infinitive) np: to thank — dziękować, I than**ked** — podziękowałem, to turn — obracać, I tur**ned** — obróciłem; to fetch — przynieść, I fetc**hed** — przyniosłem.

2) Jeżeli czasownik kończy się na **e** w trybie bezokolicznym, to przybiera tylko **d** w czasie przeszłym niedokonanym, np: to love — kochać, I love**d** — kochałem; to blame — ganić, I blame**d** — ganiłem.

3) **e** w czasie przeszłym niedokonanym wymawia się wyraźnie tylko po **t** i **d**, w innych wypadkach nie wymawia się wcale, np: I loved, wymawiaj — lowd, he blamed, wymawiaj — blejmd a nie lowed, blejmed, natomiast to hand — podać, I handed — podałem, wymawiaj han**ded** a nie handd itd.

III. 1) Imiesłów czasu teraźniejszego kończy się na **ing**, jeśli zaś czasownik kończy się na **e**, to zgłoska ta **(e)** się wypuszcza, np.: to love — kochać, loving — kochający, a nie loveing; to pick — zbierać, picking itd.

2) Imiesłów czasu przeszłego kończy się na **ed,** jeżeli czasownik ma spółgłoskę na końcu, np. to mend — naprawiać, mend**ed** — naprawiony, to gather — zbierać, gather**ed,** uzbierany.

3) Imiesłów czasu przeszłego kończy się na **d,** jeżeli czasownik ma zakończenie **e**, np.: to hope — spodziewać się, hope**d** — spodziewany, to desire — pożądać, desire**d** — pożądany itd.

IV. 1) Jeżeli bezokolicznik kończy się na **y** z poprzedzającą spółgłoską, wówczas w trzeciej osobie liczby pojedynczej czasu teraźniejszego i we wszystkich osobach czasu przeszłego zmienia się **y** na **ie**, np.: to carr**y** — nieść, she carr**ies**, a nie carrys — ona niesie, it carr**ied,** a nie carryd — ono niosło; to cry — krzyczeć, he c**ries** — on krzyczy, he c**ried** — on krzyczał itd.

V. 1) Jednozgłoskowe czasowniki kończące się na spółgłoskę podwajają tę spółgłoskę w czasie przeszłym i imiesłowach np.: to drop — upuścić, **dropping** — upuszczający, I dro**pp**ed — upuściłem, dro**pp**ed — upuszczo-

ny, to rob — rabować, robbing — rabujący, he robbed — on rabował — robbed — zrabowany itd.

(Powyżej starałem się podać wszystkie mniej więcej reguły, tyczące się czasowników regularnych. Nie są one dokładne, gdyż nie pozwala na to objętość książki, wybrałem przeto z reguł najważniejsze, i życzyłbym sobie, aby uczeń przed zaczęciem odmiany czasowników regularnych dobrze je przejrzał, a odmiana okaże się nadzwyczaj łatwą. Przy odmianie podam tylko pierwszą osobę po polsku, sądząc, że na podstawie branych już czasowników, powinien sobie uczeń znaczenia wszystkich innych osób dostosować.)

NIECO O CZASIE PRZESZŁYM DOKONANYM (Perfect) I CZASIE PRZYSZŁYM (Future).

I. **Czas przeszły dokonany** powstaje z imiesłowu czasu przeszłego danego czasownika z połączeniem ze słowem **to have** — mieć, odmienianym w czasie teraźniejszym; np.: od to love — kochać, imiesłów czasu przeszłego będzie: loved, od to have czas teraźniejszy będzie I have, you have itd. Perfect, czyli czas przeszły dokonany od **to love** będzie **I have loved, he has loved** itd.; od **to thank** będzie: **I have thanked,** od **to turn** — będzie: **I have turned.**

(Różnica pomiędzy użyciem czasu przeszłego niedokonanego, a użyciem czasu przeszłego dokonanego jest bardzo mała. Czas przeszły niedokonany używa się więcej w opowiadaniu; czasu przeszłego dokonanego możemy użyć, jeśli nie wiemy, czy czynność przeszła, o której mówimy, odbyła się, lub nie. Czasu przeszłego niedokonanego używa się także, jeśli zdanie ma zawierać szczegółowe określenie czasu, np.: I was diligent yesterday — byłem pilny wczoraj.

II. Czas przyszły (Future) tworzy się od trybu bezokolicznego przez dodanie **will** i **shall** i używa się dla oznaczenia czynności mającej dopiero nastąpić, np.: to clean (klin) — czyścić; czas przyszły, he **will** clean — będzie czyścił, lub wyczyści, to wash — prać, she **will** wash — będzie prała.

ODMIANA CZASOWNIKÓW REGULARNYCH.

Tryb bezokoliczny. (Infinitive)

To cover — pokrywać; to blame — ganić; to finish — kończyć; to delay — odkładać; to cry — krzyczeć.

Present Tense.

Singular

I cover — pokrywam	I blame — ganię
you cover,	you blame
he, she, it covers	he, she, it blames

Plural.

we cover	we blame,
you cover	you blame
they cover	they blame

Singular

I finish — kończę	I delay — odkładam
you finish	you delay
he, she, it finishes	he, she, it delays

Plural

we finish	we delay
you finish	you delay
they finish	they delay

Singular	**Plural**
I cry — krzyczę	we cry
you cry	you cry
he, she, it cries	they cry

Past.

Singular	Plural
I covered — pokrywałem	we covered
you covered	you covered
he, she, it covered	they covered
I blamed — ganiłem	we blamed
you blamed	you blamed
he, she, it blamed	they blamed
I finished — kończyłem	we finished
you finished	you finished
he, she, it finished	they finished
I delayed — odłożyłem	we delayed
you delayed	you delayed
he, she, it delayed	they delayed
I cried — krzyczałem	we cried
you cried	you cried
he, she, it cried	they cried

Perfect.

I have covered pokryłem	we have covered
you have covered	you have covered
he, she, it has covered	they have covered
I have blamed — ganiłem	we have blamed
you have blamed	you have blamed
he, she, it has blamed	they have blamed
I have finished —skończy-	we have finished
you have finished (łem	you have finished
he, she, it has finished	they have finisted
I have delayed odłożyłem	we have delayed
you have delayed	you have delayed
he, she, it has delayed	they have delayed

Singular	Plural
I have cried — krzyczałem	we have cried,
you have cried	you have cried
he, she, it has cried	they have cried

Future.

I will (or) I shall cover — będę pokrywał, pokryję	we will (or) shall cover
you will cover	you will cover
he, she, it will cover	they will cover
I will (or) shall blame — będę ganił, zganię.	we will (or shall blame
you will blame	you will blame
he, she, it will blame	they will blame.
I will (or) shall finish — będę kończył, skończę.	we will (or) shall finish
you will finish	you will finish
he, she, it will finish	they will finish
I will (or) shall delay — będę odkładał, odłożę,	We will (or) shall delay
you will delay	you will delay
he, she, it will delay	they will delay
I will (or) shall cry — będę krzyczał	we will (or) shall cry
you will cry	you will cry
he, she, it will cry	they will cry

Conditional.

I should cover — pokryłbym
I should blame — zganiłbym
I should finish — skończyłbym
I should delay — odłożyłbym
I should cry — krzyczałbym

Imperative

cover — pokrywaj, pokrywajcie; blame — gań, gańcie
finish — kończ, kończcie; delay — odkładaj, odkładajcie
cry — krzycz, krzyczcie

Participle present.

covering — pokrywając (y, a, e); blaming — ganiąc; finishing — kończąc; delaying — odkładając
crying — krzycząc.

Participle past

covered — pokryty; blamed — zganiony
finished — skończony; delayed — odłożony;
cried — krzyczany

UWAGA: Tryb rozkazujący na trzecią osobę liczby pojedyńczej i na liczbę mnogą zastępują się przez **to let** pozwolić np.: let him cry — niech on krzyczy, let her cover — niech ona zakryje, let it finish — niech ono skończy, let us delay odłóżmy, let them blame — niech oni ganią.

O używaniu SHALL I WILL w czasie przyszłym.

Shall oznacza oczekiwanie, spodziewanie się,

Will oznacza postanowienie, np.: **I shall go** — pójdę; oznacza, że spodziewam się iść; **I will go** — pójdę, oznacza, że postanawiam iść. **You shall go,** ty pójdziesz, oznacza, że ja postanawiam, abyś ty szedł. **He will go** — on pójdzie, oznacza, że ja spodziewam się, że on pójdzie itd.

Podług podanych pięciu wzorów odmieniają się wszystkie czasowniki oprócz ułomnych jak **may, can** i nieregularnych.

Czasowniki nieregularne są te, których czas przeszły niedokonany i imiesłów przeszły nie kończą się na ed.

CZASOWNIKI NIEREGULARNE.

Jeżeli uczeń chce używać dobrej pisowni i mówić poprawnie, powinien zadać sobie trochę trudu i wyuczyć się czasowników nieregularnych na pamięć.

Powiedzieliśmy, że czasowniki regularne kończą się na **d** lub **ed** tak w (czasie przeszłym niedokonanym, jak i w imiesłowie czasu przeszłego, z którego urabia się czas przeszły dokonany przez dodanie słowa **to have,** np. to love kochać, I loved kochałem, loved kochany. I have loved kochałem itd. Różnica pomiędzy tymi czasownikami a nieregularnymi uwydatnia się właśnie w tych miejscach gdzie regularne mają **d** lub **ed** i tak np. czasownik nieregularny **to see** ma czas przeszły **I saw** ja widziałem, zamiast I seed, a imiesłów przeszły **seen** widziany, zamiast seed. Najłatwiej zrozumiemy te czasowniki, jeżeli według ich końcówek w czasie przeszłym niedokonanym i w imiesłowie dokonanym podzielimy je na trzy klasy.

1) **Pierwsza klasa** jest ta, której czasowniki mają jednakowy czas teraźniejszy, czas przeszły niedokonany i imiesłów dokonany, np. **I cast** rzucam **I cast** rzucałem **cast** rzucony.

2. **Druga klasa** jest ta, której czasowniki mają jednakowy czas przeszły niedokonany i imiesłów dokonany np. **I bring** przynoszę, **I brought** przynosiłem, **brought** przyniesiony.

3. **Trzecia klasa** jest ta, której czasowniki mają **różne** zakończenia w czasie teraźniejszym, w przeszłym niedokonanym i w imiesłowie dokonanym.

PIERWSZA KLASA.

Infinitive & Present	**Past**	**Participle Past**
to burst — pęknąć	it burst	burst
it bursts — pęka	pękało	pęknięty
to cast — rzucać	I cast	cast
I cast — rzucam	rzucałem	rzucony
Infinitive & Present	**Past**	**Participle Past**
to cost — kosztować	it cost	cost
it costs — kosztuje	kosztowało	kosztowany

to cut — ciąć	I cut	cut
I cut —tnę	ciąłem	pocięty
to hit — uderzyć	I hit	hit
I hit — uderzam	uderzyłem	uderzony
to hurt zranić	I hurt	hurt
I hurt — ranię	raniłem	zraniony
to let — pozwolić	I let	let
I let — pozwalam	pozwoliłem	pozwolony
to put — kłaść	I put	put
I put — kładę	położyłem	położony
to set — postawić	I set	set
I set — stawiam	stawiałem	postawiony
to shut — zamknąć	I shut	shut
I shut — zamykam	zamknąłem	zamknięty
to thrust pchnąć	I thrust	thrust
I thrust — pcham	pchałem	pchnięty
to shed — rozlać	I shed	shed
I shed — rozlewam	rozlałem	rozlany
to slit — rozłupać	I slit	slit
I slit — rozłupuję	rozłupałem	rozłupany
to spit — pluć	I spit lub I spat	spit
I spit — pluję	plułem	napluty
to split — rozbić	I split	split
I split — rozbijam	rozbiłem	rozbity
to spread — rozpostrzeć	I spread	spread
I spread — rozpościeram	rozpostarłem	rozpostarty

DRUGA KLASA.

to behold — patrzeć	I beheld	behold
I behold — patrzę	patrzyłem	widziany
to beseech — błagać	I besought	besought
I beseech — błagam	błagałem	błagany
to bind — wiązać	I bound	bound
I bind — wiążę	wiązałem	związany

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to bleed — krwawić	I bled	bled
I bleed — krwawię	krwawiłem	zakrwawiony
to bring — przynieść	I brought	brought
I bring — przynoszę	przyniosłem	przyniesiony
to breed — wychować	I bred	bred
I breed — wychowuję	wychowałem	wychowany
to buy — kupować	I bought	bought
I buy — kupuję	kupiłem	kupiony
to creep — pełzać	I crept	crept
I creep — pełzam	pełzałem	pełzany
to deal — udzielić	I dealt	dealt
I deal — udzielam	udzieliłem	udzielony
to feed — karmić	I fed	fed
I feed — karmię	karmiłem	nakarmiony
to feel — czuć	I felt	felt
I feel — czuję	czułem	uczuty
to fight — walczyć	I fought	fought
I fight — walczę	walczyłem	zwalczony
to find — znaleźć	I found	found
I find — znajduję	znalazłem	znaleziony
to flee — uciekać	I fled	fled
I flee — uciekam	uciekłem	ucieczony
to fling — rzucić	I flung	flung
I fling — rzucam	rzuciłem	rzucony
to get — dostać	I got	got lub gotten
I get — dostaję	dostałem	dostany
to forget — zapomnieć	I forgot	forgotten
I forget — zapominam	zapomniałem	zapomniany
to get up — wstać	I got up	got up
I get up — wstaję	wstałem	wstany
to grind — mleć	I ground	ground
I grind — mielę	mełłem	zmielony

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to hang — wisieć	I hung	hung
I hang — wiszę	wisiałem	powieszony
to hear — słyszeć	I heard	heard
I hear — słyszę	słyszałem	słyszany
to hold — trzymać	I held	held
I hold trzymam	trzymałem	trzymany
to keep — trzymać	I kept	kept
I keep — trzymam	trzymałem	trzymany
to lay — położyć	I laid	laid
I lay — kładę	położyłem	położony
to lead — prowadzić	I led	led
I lead — prowadzę	prowadziłem	prowadzony
to leave — zostawić	I left	feft
I leave — zostawiam	zostawiłem	zostawiony
to leave off — przestać	I left off	left off
I leave off — przestaję	przestałem	przestany
to lend — pożyczyć	I lent	lent
I lend — pożyczam	pożyczyłem	pożyczony
to lose — tracić	I lost	lost
I lose — tracę	straciłem	stracony
to make — robić	I made	made
I make — robię	zrobiłem	zrobiony
to mean — znaczyć	it meant	meant
it means — znaczy	znaczyło	zamierzony
to meet — spotkać	I met	met
I meet — spotykam	spotkałem	spotkany
to pay — płacić	I paid	paid
I pay — płacę	zapłaciłem	zapłacony
to repay — odpłacić się	I repaid	repaid
I repay — odpłacam się	odpłaciłem się	odpłacony
to read — czytać	I read	read
I read — czytam	czytałem	przeczytany

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to say — mówić	I said	said
I say — mówię	powiedziałem	mówiony
to seek — szukać	I sought	sought
I seek — szukam	szukałem	szukany
to sell — sprzedać	I sold	sold
I sell — sprzedaję	sprzedałem	sprzedany
to send — wysłać	I sent	sent
I send — wysyłam	wysłałem	wysłany
to shoe — kuć (konia)	I shod	shod
I shoe — kuję	kułem	podkuty
to shoot — strzelać	I shot	shot
I shoot — strzelam	strzeliłem	zastrzelony
to sit — siedzieć	I sat	sat
I sit — siedzę	siedziałem	posadzony
to sleep — spać	I slept	slept
I sleep — śpię	spałem	spany
to slide — ślizgać się	I slid	slid, slidden
I slide — ślizgam się	ślizgałem się	ślizgany
to sling — przewiesić	I slung	slung
I sling — przewieszam	przewieszałem	przewieszony
to slink — czołgać się	I slunk	slunk
I slink — czołgam się	czołgałem się	czołgany
to spend — tracić	I spent	spent
I spend — tracę	traciłem	stracony
to stand — stać	I stood	stood
I stand — stoję	stałem	stany
to stick — utkwić	it stuck	stuck
it sticks — tkwi	tkwiło	utkwiony
to sting — kłóć	it stung	stung
it stings — kłóje	kłóto	ukłóty
to strike — uderzyć	I struck	struck, stricken
I strike — uderzam	uderzyłem	uderzony

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to sweep — zamiatać	I swept	swept
I sweep — zamiatam	zamiotłem	zamieciony
to swing — kołysać	I swung	swung
I swing — kołyszę	kołysałem	kołysany
to teach — uczyć kogo	I taught	taught
I teach — uczę	uczyłem	uczony
to tell — powiedzieć	I told	told
I tell — mówię	powiedziałem	powiedziany
to think — myśleć	I thought	thought
I think — myślę	myślałem	myślany
to understand — rozumieć	I understood	understood
I understand — rozumię	zrozumiałem	zrozumiany
to weep — płakać	I wept	wept
I weep — płaczę	płakałem	płakany
to win — wygrać	I won	won
I win — wygrywam	wygrałem	wygrany
to wring — kręcić	I wrung	wrung
I wring — kręcę	kręciłem	kręcony

TRZECIA KLASA.

to arise — wstać	I arose	arisen
I arise — wstaję	wstałem	wstały
to bear — nieść	I bore	borne
I bear — niosę	niosłem	niesiony
to bear — urodzić	she bore	born
she bears — rodzi	urodziła	urodzony
to beat — bić	I beat	beaten
I beat — biję	biłem	zbity
to become — stać się	I became	become
I become — zostaję	zostałem	zostały
to befall — zdarzyć się	it befell	befallen
it befalls — zdarza się	zdarzyło się	zdarzony
to begin — zaczynać	I began	begun
I begin — zaczynam	zacząłem	zaczęty

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to bid — kazać	bade or bid	bidden
I bid — ja każę	kazałem	rozkazany
to bite — kąsać	It bit	bitten
it bites — kąsa	ukąsił	ukąszony
to blow — wiać	it blew	blown
it blows — wieje	wiało	wiany
to break — łamać	I broke	broken
I break — łamię	złamałem	złamany
to break out — wybuchnąć	it broke out	broken out
it breaks out — wybucha	wybuchnęło	wybuchnięty
to chide — łajać	I chide	chidden
I chide — łaję	łajałem	złajany
to choose — wybierać	I chose	chosen
I choose —wybieram	wybrałem	wybrany
to come — przyjść	I came	come
I come — przychodzę	przyszedłem	przybyły
to do — czynić	I did	done
I do — czynię	czyniłem	uczyniony
to draw — ciągnąć	I drew	drawn
I draw — ciągnę	ciągnąłem	ciągnięty
to drink — pić	I drank	drunk
I drink — piję	piłem	pijany
to drive — wbijać	I drove	driven
I drive — wbijam	wbijałem	wbity
to eat — jeść	I ate or I eat	eaten
I eat — jem	jadłem	zjedzony
to fall — upaść	I fell	fallen
I fall — upadam	upadłem	upadły
to fly — latać	it flew	flown
it flies — lata	latało	odleciany
to forbid — zakazać	I forbade	forbidden
I shake — trzęsę	trząsłem	trzęsiony

Infinitive & Present	Past	Participle Past
I forbid — zakazuję	zakazałem	zakazany
to forsake — opuścić	I forsook	forsaken
I forsake — opuszczam	opuściłem	opuszczony
to freeze — marznąć	I froze	frozen
I freeze — marznę	zmarzłem	zmarznięty
to give — dać	I gave	given
I give — daję	dałem	dany
to forgive — przebaczać	I forgave	forgiven
I forgive — przebaczam	przebaczyłem	przebaczony
to go — iść	I went	gone
I go — idę	szedłem	poszły
to grow — rosnąć	it grew	grown
it grows — rośnie	rosło	urośnięty
to hide — ukrywać	I hide	hidden
I hide — ukrywam	ukryłem	ukryty
to know — wiedzieć	I knew	known
I know — ja wiem	wiedziałem	znany
to lie — leżeć	I lay	lain
I lie — leżę	leżałem	położony
to mistake — mylić się	I mistook	mistaken
I mistake — mylę się	myliłem się	omylony
to ride — jechać	I rode	ridden
I ride — ja jadę	jeździłem	jechany
to ring — dzwonić	I rang	rung
I ring — dzwonię	dzwoniłem	dzwoniony
to rise — wstać	I rose	risen
I rise — wstaję	wstałem	powstały
to run — biedz	I ran	run
I run — biegnę	biegłem	pobieżony
to see — widzieć	I saw	seen
I see — widzę	widziałem	widziany
to shake — trząść	I shook	shaken

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to sing — śpiewać	I sang	sung
I sing — śpiewam	śpiewałem	śpiewany
to sink — zapaść się	I sank	sunk
I sink — zapadam się	zapadłem się	zapadnięty
to slay — zabić	I slew	slain
I slay — zabijam	zabiłem	zabity
to speak mówić	I spoke	spoken
I speak — mówię	mówiłem	mówiony
to spin — prząść	I span	spun
I spin — przędę	prządłem	przędzony
to spring — skakać	I sprang	sprung
I spring — skakam	skoczyłem	skoczony
to steal — kraść	I stole	stolen
I steal — kradnę	kradłem	ukradziony
to strive — usiłować	I strove	striven
I strive — usiłuję	usiłowałem	usiłowany
to swear — przysięgać	I swore	sworn
I swear — przysięgam	przysięgałem	zaprzysiężony
to swin — pływać	I swam	swum
I swim — pływam	płynąłem	popłynięty
to take — brać	I took	taken
I take — biorę	brałem	zabrany
to tear — drżeć	I tore	torn
I tear — drę	darłem	podarty
to throw — rzucić	I threw	thrown
I throw — rzucam	rzucałem	rzucony
to tread — deptać	I trod	trodden
I tread — deptam	deptałem	zdeptany
to wear — nosić	I wore	worn
I wear — noszę	nosiłem	znoszony
to write — pisać	I wrote	written
I write — piszę	pisałem	napisany

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to abide — ponosić	I abode	abode
I abide — ponoszę	poniosłem	poniesiony
to cling — lgnąć	I clung	clung
I cling — lgnę	lgnąłem	przylgnięty
to rend — rozedrzeć	I rent	rent
I rend — rozdzieram	rozdarłem	rozdarty
to shrink — marszczyć się	I shrank	shrunk
I shrink — marszczę się	marszczyłem się,	zmarszczony
to smite — uderzyć	I smote	smotten
I smite — uderzam	uderzyłem	uderzony
to split — rozłupać	I split	split
I split — rozłupuję	rozłupałem	rozłupany
to stride — kroczyć	I strode	stridden
I stride — kroczę	kroczyłem	kroczony
to string — ściągnąć	I strung	strung
I string — ściągam	ściągałem	ściągnięty
to weave — wić	I wove	woven
I weave — tkam	tkałem	tkany

CZASOWNIKI używane w formie regularnej i nieregularnej

Następujące czasowniki, używane w formie nieregularnej, mogą być także użyte w formie regularnej.

Infinitive & Present	Past	Participle Past
to awake — obudzić się,	I awoke lub I awaked	awaked obudzony
to bake — piec	I baked	baked lub baken
to bend — giąć	I bend lub bended	bent lub bended
to bereave — pozbawić	I bereft or berefted,	bereft or berefted
to bet — założyć się	I bet or beted	bet or beted
to build — budować	I built or builded	built or builded
to catch — łapać	I caught or catched	caught or catched
to cleave — rozłupać	I cleft or cleaved	cleft, cleaved or cloven

Infinitive	Past	Participle Past
to clothe — odziać się	I clad or clothed,	clad or clothed
to dig — kopać	I dug or digged,	dug or digged
to dream — marzyć	I dreamt or dreamed,	dreamt or dreamed
to dwell — mieszkać	I dwelt or dwelled	dwelt or dwelled
to gird — okrążyć	I girt or girded	girt or girded
to kneel — klęczeć	I knelt or kneeled	knelt or kneeled
to knit — robić pończochy	I knit or knited,	knit or knited
to lade — ładować	I laded	laded or laden
to mow — kosić	I mowed	mown or mowed
to rid — uwolnić	I rid or rided	rid or rided
to rive — rozłupać	I rived	riven or rived
to shine — świecić	it shone or shined,	shone or shined
to show — pokazać	I showed	shown or showed
to shred — naciąć	shred or shreded,	shred or shreded
to shrive — spowiadać	I shrived or shrove,	shriven or shrived
to sow — siać	I sowed	sown or sowed
to speed — śpieszyć się	I sped or speeded	sped or speeded
to strow — usłać	I strowed	strown or strowed
to sweat — pocić się	I sweat or sweated,	sweat or sweated
to wet — zmoczyć	I wet or weted,	wet or weted
to wind — nakręcić	I wound or winded,	wound

CZASOWNIKI używane w formie regularnej, lecz mające także niektóre formy nieregularne.

to blend — mieszać	I blended or blent	blended or blent
to bless — błogosławić	I blessed or blest	blessed or blest
to burn — palić	I burned or burnt	burned or burnt
to crow — piać	it crowed or crew	crowed
to curse — przeklinać	I cursed or curst	cursed or curst
to dare śmieć	I dared or durst	dared
to dive — zanurzyć się	I dived or dove	dived
to dress — ubrać się	I dressed or drest	dressed or drest

Infinitive	Past	Participle Past
to gild — złocić	I gilded or gilt	gilded or gilt
to heave — podnieść	I heaved or hove	heaved, hove, hoven
to lean — oprzeć się	I leaned or leant	leaned or leant
to leap — skoczyć	I leaped or leapt	leaped or leapt
to learn — uczyć się	I learned or learnt	learned or learnt
to light — świecić	I lighted or lit	lighted or lit
to pen — pisać	I pened or pent	pened or pent
to quit — porzucić	I quited or quit	quited or quit
to rap — uderzyć	I raped or rapt	raped or rapt
to saw — piłować	I sawed	sawed or sawn
to seethe — warzyć	I seethed or sod	seethed or sodden
to shape — formować	I shaped	shaped or shapen
to shave — golić	I shaved	shaved or shaven
to shear — strzydz	sheared or shore	sheared or shorn
to smell — wąchać	I smelled or smelt	smelled or smelt
to spell — sylabizować	I spelled or spelt	spelled or spelt
to spill — rozlać	I spilled or spilt	spilled or spilt
to spoil — zepsuć	I spoiled or spoilt	spoiled or spoilt
to stave — rozbić	I staved or stove	staved or stove
to stay — pozostać	I stayed or staid	stayed or staid
to swell — puchnąć	it swelled	swelled or swollen
to thrive — przyjąć się	it thrived or throve	thrived or thriven
to wake — budzić	I waked or woke	waked or woke
to wax — woskować, rosnąć	waxed	waxed or waxen
to wed — ożenić (się)	wedded	wedded or wed
to work — pracować	worked or wrought	worked or wrought
to wrap — owinąć	wrapped or wrapt	wrapped or wrapt

ODMIANA t. zw. OMAWIAJĄCA

Odmiana omawiająca tworzy się z imiesłowu czasu teraźniejszego danego czasownika przez połączenie ze słowem **to be** być. — Używa się, gdy chcemy wyrazić, że czynność trwająca nie jest jeszcze dokonaną.

Imiesłów czasu teraźniejszego od to read będzie **reading**. Na odmianie czasownika to read można z łatwością formować wszystkie inne czasowniki.

Present.

I am reading — czytam *)	we are reading
you are reading	you are reading
he, she, it is reading	They are reading

*) I am reading znaczy to samo, co I read i t. d.

Past

I was reading — czytałem	we were reading
you were reading	you were reading
he, she, it was reading	They were reading

Perfect.

I have been reading — przeczytałem	we have been reading
you have been reading	you have been reading
he, she, it has been reading	they have been reading

Future

I shall (or) will be reading — będę czytał	we shall (or) will be reading — będziemy czytali
you will be reading	you will be reading
he, she, it will be reading	they will be reading

Conditional

I should be reading — powinienem czytać i t. d.

Formy pytajne odmiany omawiającej tworzą się w bardzo łatwy sposób:

Am I reading? — Czy ja czytam?
Was I reading? — Czy ja czytałem?
Have I been reading? — Czy przeczytałem?
Will I be reading? — czy będę czytał?

ODMIANA w połączeniu z **TO DO**

czynić, używana w pytaniach, przeczeniach i w przeczącym trybie rozkazującym.

Każdy czasownik nieregularny czy regularny łączy się w połączeniu z **to do** w wyżej podanych wypadkach w czasie teraźniejszym (Present) i Przeszłym Niedokonanym (Past).

TO TAKE w połączeniu z TO DO.

Present.

Do I take? — czy ja biorę?
Do you take? — czy ty bieżesz?
Does he, she, it take? — Czy on, ona, ono bierze?

Do we take? — czy my bierzemy?
Do you take? — czy wy bierzecie?
Do they take? — czy oni biorą?

I do not take — ja nie biorę
You do not take — ty nie bierzesz
he, she, it does not take — on, ona, ono nie bierze

we do not take — my nie bierzemy
you do not take — wy nie bierzecie
they do not take — oni nie biorą

Do not take — nie bierz! nie bierzcie!

Podług tego wzoru odmienia się każdy inny czasownik np.: **Do I love?** czy ja kocham? **Does he do?** czy on czyni. **Do we sleep?** czy my śpimy? **He does not know** — on nie wie, **They do not bring** — oni nie przynoszą, **Do not stand** — nie stój i t. d.

Past

Did I take? — czy ja wziąłem?
Did you take? — czy ty wziąłeś?
Did he take? — czy on wziął?
Did she take? — czy ona wzięła?
Did it take? — czy ono wzięło?

Did we take? — czy my wzięliśmy?
Did you take? — czy wy wzięliście?
Did they take? — czy oni wzięli?

I did not take — ja nie wziąłem
you did not take — ty nie wziąłeś
he did not take — on nie wziął
She did not take — ona nie wzięła
It did not take — ono nie wzięło

we did not take — my nie wzięliśmy
you did not take — wy nie wzięliście
they did not take — oni nie wzięli

Podług tego wzoru można tworzyć takie same formy od wszystkich innych czasowników w czasie przeszłym, np.:

Did I walk? — czy ja spacerowałem?
Did you finish? — czy ty skończyłeś?
Did he do? — czy on uczynił?
Did she write? — czy ona pisała?
Did they help? — czy oni pomogli?

you did not read — wy nie czytaliście
it did not play —ono się nie bawiło.
we did not spoil — my nie psuliśmy i t. d.

STRONA BIERNA — PASSIVE VOICE

Strona bierna czasowników tworzy się z imiesłowu dokonanego danego czasownika przez połączenie z **to be.**

WZÓR: Weźmy to love — kochać. Imiesłów dokonany brzmi: loved — kochany.

Present.

I am loved — jestem kochany, kochają mnie
you are loved — jesteś kochany, kochają cię.
he, she, it is loved
we are loved
you are loved.
they are loved

Past

I was loved — byłem kochany, kochano mnie
you were loved
he, she, it was loved
we were loved
you were loved
they were loved

Perfect

I have been loved —zostałem ukochany, ukochano mnie
you have been loved
he, she, it has been loved
we have been loved
you have been loved
they have been loved

Future

I shall (or) will be loved — będę kochany, będą mnie (kochać
you will be loved
he, she, it will be loved
we shall (or) will be loved
you will be loved
they will be loved

Conditional

I should be loved — byłbym kochany
you would be loved
he, she, it would be loved
we should be loved
you would be loved
they would be loved

Podług tego wzoru odmieniają się wszystkie inne czasowniki w stronie biernej np.: **I am called — jestem nazwany, you were taken** — zostałeś wzięty, **he has been punished** — został ukarany, **she will be blamed** — ona zostanie ganiona, **we should be called** — bylibyśmy wołani itd.

Strony biernej używa się w wypadkach, gdzie w polskim języku musimy powiedzieć np.: Mówiono mi — **I was told.** Nie pozwolono mu — **He was not permitted.** Sprzedano dom — **The house has been sold** i t. d.

Tam gdzie w polskim użyjemy **można** lub **trzeba, np.** Gdzie można widzieć tego człowieka? **Where is that man to be seen.** Co trzeba zrobić? **What is to be done?** i t. d.

Jeżeli chcemy użyć formy biernej, w takim zdaniu np.: Ląd został zalany przez rzeki, to przyimek **przez** tłómaczymy przez **by: The land was overflown by the rivers.** Miasto zastało zniszczone przez pożar. **The city was consumed by fire** i t. d.

OGÓLNE UWAGI O CZASOWNIKACH

I. Tak zwane czasowniki zwrotne, jak myję się, bawię się itd. odmieniają się w języku angielskim przez dodanie zaimka zwrotnego: np. **I wash myself** — myję się, **you wash yourself** — myjesz się, **he amuses himself** — on się bawi, **she amuses herself** — ona się bawi, **it washes itself** — ono się myje, **we amuse ourselves** — my się ba-

wimy, **they wash themselves** — oni się myją. Czasowniki te odmieniają się razem z zaimkami zwrotnymi we wszystkich czasach.

II. Czasowniki wyrażające czynność współwzajemną tłómaczy się przez **each other** lub **one another** np.: Kochamy się — **we love each other,** lubią się — **they love one another** i t. d.

III. Czasowniki bezosobowe używają się tylko w trzeciej osobie, a w odmianie nie różnią się od wszystkich innych, np. **it rains** — deszcz pada, **it blows** — dmie, **it thaws** — taje, **it drizzles** — mży, **it snows** — śnieg pada, **it thunders** — grzmi, **it lightens** — błyska się, **it hails** — grad pada, **it rained** — deszcz padał, **it has snowed** — śnieg padał i t. d.

IV. **To happen i to chance** wydarzyć się i **to seem** wydawać się — wydają się być czasownikami bezosobowymi, w angielskim jednak języku używają się jako osobowe, np. **I chanced to meet my former employer** — Zdarzyło się, żem spotkał mojego byłego pracodawcę. **He seems to be a thief** — zdaje się, że on jest złodziejem.

V. Stać się, zostać czem, tłómaczy się przez **to get, to become, to grow i to turn,** np. **The weather gets fine** wypogadza się (dosłownie: pogoda dostaje ładna), **He grew rich** — on się stał bogatym. **They became officers** — zostali oficerami, **the Jews turned Christians** —żydzi zostali chrześcianinami — (wychrzcili się).

VI. Zdanie łączące się ze zdaniem podrzędnym, tłumaczy się często w połączeniu z trybem bezokolicznym np.: **I know him to be a good workingman** — wiem, że jest dobrym robotnikiem.

VII. Imiesłowy służą czasami do utworzenia rzeczowników z czasowników np.: **singing** — śpiewający, **the singing** — śpiew, **smelling** — wąchający, **the smelling** — węch, **hearing** — słyszący, **the hearing** — słuch itd.

VIII. Czasownik po **to let** — pozwolić stoi w formie bezokolicznej, lecz cecha czasownika **to** musi być opuszczona, np.: **let me do that** — niech to uczynię, a nie: let me to do that.

IX. Po czasownikach oznaczających myślenie opuszcza się **that,** np.:**Do you think you will become a bishop?** — Czy myślisz, że zostaniesz biskupiem? a nie: Do you think, that you will become a bishop?

X. Czasowniki przeczące przyjmują **no i not** w następujący sposób: **I have no money** — znaczy: nie mam pieniędzy; **I have not the money** — znaczy: mam coś innego, a nie pieniądze.

IX. **Got** dodane do **have,** potęguje znaczenie słowa have, np.:**I have got the bread** — mam chleb. **Got** użyte bez **have,** lub zamiast **have,** np.: **I got the matches** jest wyrażeniem ludowem, ale nie gramatycznem.

XII. **To be going** — używa się do przedmiotów nie mających woli i to w znaczeniu czasu przeszłego, np.:**It is going to hail** — grad będzie padał, **It was going to snow** — zanosiło się na śnieg.

XIII. **To tell** używa się w znaczeniu powiedzieć komu co, np.: **he told him the story of his life** — on opowiedział mu historję swego życia. **To say** używa się w znaczeniu mówić,np.:**What did he say to you?** Co on ci mówił? **To speak** — używa się w znaczeniu: mówić językami, mówić poprawnie itd., np.: **He speaks Bohemian** — on mówi po czesku. **They speak correctly** — oni mówią poprawnie itd.

SKŁADNIA ZDAŃ.

W języku angielskim zdania składają się następująco: **1) podmiot, 2) orzeczenie, 3) przedmiot.**

The father	loves	the child
ojciec	kocha	dziecko
podmiot zdania	orzeczenie	przedmiot

W zdaniach pytajnych orzeczenie stoi przed podmiotem; to samo stosuje się do zdań zaczynających się od **here, there, such, then, so.**

To-day, to-morrow, yesterday, to-night i t. p., kładą się na początku, lub na końcu zdania.

Składnia zdań pobocznych jest prawie ta sama.

PRZYMIOTNIK — THE ADJECTIVE

Przymiotnik jestto taka część mowy, która służy do oznaczenia przymiotu jakiejś osoby lub rzeczy, np.:

dobry ojciec; dobry oznacza przymiot osoby, więc jest przymiotnikiem; **zły, krótki, wązki, długi, szeroki, obszerny, różny,** itd., są przymiotnikami.

Przymiotniki w języku angielskim nie mają rodzajów, ani też nie zmieniają się w odmianie z rzeczownikami, jedyną zmianą jakiej podlegają, jest stopniowanie.

Przymiotniki jednozgłoskowe, przymiotniki dwuzgłoskowe kończące się na **le** i **y** i przymiotniki dwuzgłoskowe mające akcent na drugiej samogłosce od końca, przybierają **r** lub **er** w stopniu wyższym, a **est** lub **st** w stopniu najwyższym. Przykłady: **soft** — miękki, **softer** —miększy **softest** — najmiększy; **large** — duży, **larger** — większy, **largest** — największy; **noble** — szlachetny, **nobler** —szlachetniejszy, **noblest** — najszlachetniejszy; **short** — krótki **shorter** — krótszy, short**est** — najkrótszy; **severe** —srogi sever**er** — sroższy; sever**est** — najsroższy; **happy**—szczęśliwy, happ**ier** — szczęśliwszy, happ**iest** — najszczęśliwszy; **great** — wielki, great**er** — większy, great**est** — największy; **tall** — wysoki, tall**er** — wyższy, tall**est** — najwyższy, **high**—wysoki, high**er** — wyższy, high**est** — najwyższy, **small** — mały, small**er** — mniejszy, small**est** najmniejszy itd., itd.

Przymiotniki więcej zgłoskowe tworzą stopień wyższy przez dodanie **more** — więcej ; a stopień najwyższy przez dodanie **most** — najwięcej, np. **beautiful** —piękny; **more** beautiful — piękniejszy, **most** beautiful — najpiękniejszy, **different** — różny, **more** different — różniejszy, **most** different — najróżniejszy itd. Przymiotniki kończące się na **y** z poprzedzającą spółgłoską zmieniają **y** na **ie** np.: **early** — wczesny, earl**ier** — wcześniejszy, earl**iest** — najwcześniejszy; **merry** — wesoły, merr**ier** — weselszy, merr**iest** — najweselszy itd.

Czasami do przymiotnika dodaje się **one** w liczbie pojedyńczej, a **ones** w liczbie mnogiej, np. Have you a good knife or a bad **one?** —Czy ty masz dobry, czy zły nóż? I have a good **one.** Mam dobry. Jak z powyższego przykładu widać, używa się **one** i **ones** wtenczas, kiedy rzeczownika nie chcemy drugi raz powtarzać. What kind of files have you? Jakie pilniki masz? I have some good **ones** — Mam kilka dobrych (pilników) itd.

Mamy w języku angielskim także kilka przymiotników, stopniujących się nieprawidłowo, jak:

good — dobry, **better** — lepszy, **best** — najlepszy,
bad — zły, **worse** — gorszy, **worst** — najgorszy,
much (or **many**) dużo, **more** więcej, **most** najwięcej
late — późny, **later** — późniejszy, **latest** lub **last** — najpóźniejszy, ostatni
old — stary, **older** lub **elder** — starszy, **oldest** lub **eldest** — najstarszy.
far — daleki — **farther** lub **further** — dalszy, **farthest** lub **furthest** — najdalszy.

Przyimiotniki pochodzące od nazw krajów piszą się wielką literą, np.: **Polish**— polski, **English** — angielski i t. d.

Przymiotniki utworzone z nazw metalów, mają przeważnie tę samą formę, co rzeczowniki, np.: the gold — **złoto**, gold lub **golden** — złoty, the silver — srebro, **silver** — srebrny, the lead — ołów, **lead** — ołowiany, the copper — miedź, **copper** — miedziany i t. d.

Zapomocą przymiotnika **little** tworzą się rzeczowniki zdrobniałe, np.: the daughter — córka, a **little** daughter córeczka, the house — dom, the **little** house — domek, the boy — chłopiec, a little boy — chłopczyk itd.

LICZEBNIKI — NUMBERS.

Liczebniki są to takie wyrazy, którą służą do oznaczenia liczby osób lub rzeczy, np.: jeden, dziesięć, dwudziesty itd. Liczebniki dzielą się na główne i porządkowe.

1) Główne liczebniki są te, które odpowiadają na pytanie ,ile'', np.: dwa, sto, ośmset, czterdzieści trzy itd.

2. Liczebniki porządkowe zaś są te, które oznaczają porządek, w jakim osoby lub rzeczy po sobie następują i odpowiadają na pytanie ,,który'', np.: szesnasty, siedmdziesiąty, czwarty itd.

Liczby główne — Cardinal Numbers.

1 one	12 twelve
2 two	13 thirteen
3 three	14 fourteen
4 four	15 fifteen
5 five	16 sixteen
6 six	17 seventeen
7 seven	18 eighteen
8 eight	19 nineteen
9 nine	20 twenty
10 ten	21 twenty-one
11 eleven	22 twenty-two

30 thirty	200 two hundred
31 thirty-one	300 three hundred
40 forty	1000 one thousand
50 fifty	1100 one thousand one hundred or eleven hundred
60 sixty	1200 one thousand two hundred or twelve hundred
70 seventy	1910 one thousand nine hundred and ten
80 eighty	milion — one million
90 ninety	
100 one hundred	
101 one hundred and one	

Pierwszy — the first	szesnasty the sixteenth
drugi — the second	siedmnasty the seventeenth
trzeci — the third	ośmnasty the eighteenth
czwarty — the fourth	dziewiętnasty the nineteenth
piąty — the fifth	Dwudziesty twentieth
szósty — the sixth	trzydzieści the thirtieth
siódmy — the seventh	czterdziesty the fortieth
ósmy — the eight	pięćdziesiąty the fiftieth
Dziewiąty — the ninth	sześćdziesiąty the sixtieth
dziesiąty — the tenth	siedmdziesiąty the seventieth
jedenasty — the eleventh	ośmdziesiąty — the eightieth
dwunasty — the twelfth	Dziewięćdziesiąty the ninetieth
trzynasty — the thirteenth	setny the hundredth
czternasty — the fourteenth	setny pierwszy the one hundred (and first
piętnasty — the fifteenth	tysiączny the thousandth

REGUŁY: 1) Liczby wymawiają się w takim porządku, w jakim są napisane, np.: sto ośmdziesiąt cztery — **One hundred and eighty four**. Dziewięćset sześćdziesiąt pięć **Nine hundred and sixty five** itd. Z powyższych przykładów widać że setki łączą się z następującą liczbą zapomocą **and** np.: 282 Two hundred **and** eighty two itd.

2) Liczby porządkowe formują się z liczb głównych przez dodanie **th**; wyjątki: **first** — pierwszy, **second** — drugi, **third** — trzeci, ale **fouth** — czwarty, **fifth** piąty itd.

b) Skracając liczby porządkowe w piśmie, czynimy to jak następuje: **1st** pierwszy, **2nd** drugi, **3rd** trzeci; do wszystkich następnych liczb dodajemy **th**: **4th** czwarty, **8th** ósmy, **9th** dziewiąty itd.

c) W liczbach porządkowych kilkocyfrowych jedynie ostatnia cyfra wymawia się jako porządkowa, to samo stosuje się do skróceń np.: 37th wymawia się **thirty seventh**, 248th wymawia się **two hundred and thirty eighth** itd.

d) Raz znaczy **once**, dwa razy **twice**, trzy razy **thrice** albo **three times**, 4 razy **four times**; do wszystkich innych liczb dodaje się **times**; 48 razy — **forty eight times**, 9 razy — **nine times** itd.

e) Po pierwsze tłómaczy się **firstly** lub **in the first place**; po drugie **secondly**, lub **in the second place**; po trzecie **in the third place** itd.

f) Pojedyńczy znaczy **single**, podwójny **double**, potrójny **threefold**, poczwórny **quadrouple**.

g) Połowa znaczy **a half**, jedna trzecia **one third**, jedna czwarta **one fourth** albo **a quarter**, jedna piąta **one fifth** itd., dwie trzecie **znaczy two-thirds**, siedm ósmych **seven eights**, dwa i trzy czwarte, **two and three quarters**; półtora **one and a half** itd.

b) Oznaczając dnie i miesiące, wstawiamy **of** pomiędzy liczbę a miesiąc, np.: **the 8th of September**, **the 1st of June** itd.

1) W datach można **the** i **of** opuścić, np.: Chicago, **September 20th**, London **July 4th**, Cracow **May 3rd** itd.

ZAIMEK — THE PRONOUN.

Zaimek jest to część mowy, która zastępuje imię osoby lub rzeczy np.: **ja, oni, on, mój, jego, ich, tamten; to; taki, który, ktoś itd.**

Zaimki osobowe — Personal Pronous

Są to zaimki, które zastępują miejsce **osoby:** ja, ty, on, ona, ono, my; wy, oni.

Odmiana zaimka „JA''

Singular	Plural
1) I (aj) — ja	1) we (ui) — my
2) my (maj) or mine (majn) (mój	2) our (aur) ours (aur) nasz
3) me (mi) mnie, mi	3) us (os) — nam

Odmiana zaimka „TY''

Singular and Plural

1) you (ju) ty, wy
2) your (jur) yours (jurs) — twój, wasz
3) you — ciebie, cię, was

Odmiana zaimka „ON'' „ONA'' „ONO''

Singular

1) he (hi) on	she (szi) ona	it (yt) ono
2) his jego	her (or) hers jej	its (yts) jego
3) him, jemu, jego	her, jej, ją	it jego, to

Plural

1) they oni, one;
2) their (or) theirs ich
3) them im, ich

Złożone zaimki osobowe tworzą się przez dodanie **self** w liczbie pojedyńczej a **selves** w mnogiej; **myself** ja sam, **yourself** ty sam, **himself** on sam, **herself** ona sama, **itself** ono samo, **ourselves** my sami, **yourselves** wy sami, **themselves** oni sami.

Zaimki względne — Relative pronouns

what — co, which — co, który; who — kto; that — który; whose — czyj, którego, whom — któremu.

Zaimki pytające — Interrogative pronouns

who? kto? which? który? czyj? what? co? whom? komu; whose? czyj? czyja? czyje?

Przymiotniki zaimkowe. Adjective pronouns

the first pierwszy, the last ostatni, none żaden, this ten, one jeden, ones jedni, jedne, that tamten, these ci, those tamci, former poprzedni, latter późniejszy, few mało, kilka, many wiele, some nieco, other inny, any jakikolwiek, all wszystek, such taki.

UWAGI: **Much** i **very much** odpowiada polskiemu bardzo i używa się przy czasownikach w sposób następujący: She likes him **very much** — ona go **bardzo** lubi. These wages are **much** to low for me. Ten zarobek jest za **bardzo** mały dla mnie.

Some używa się w zdaniach twierdzących, np.: He has **some** money — on ma pieniądze. We have **some** trouble —mamy trochę kłopotu. **Any** używa się w pytaniach i zdaniach przeczących np.: Have you **any** ink? Czy ty masz atrament? They have not **any books**. Nie mają książek. Has it **any** toys? Czy ono ma jakie zabawki?

Something stoi w twierdzeniu, **anything** w przeczeniu, np.: He has **something**. Has she **anything**? On ma coś. Czy ona ma co?

PRZYSŁÓWEK — THE ADVERB

Przysłówek jest to taka część mowy, która określa bliżej czas, miejsce, sposób, stopień i inne właściwości przymiotników i czasowników, np.: **bardzo** piękny; bar-

dzo jest przysłówkiem; **dosyć** dobry — dosyć jest przysłówkiem. On pisze **poprawnie** — poprawnie jest przysłówkiem, poszedł daleko itd.

Czasami jeden przysłówek służy do określenia drugiego, np.: **bardzo spokojnie** itd.

Przysłówki pytające są: when — kiedy, gdy, where — gdzie, why — dlaczego, how — jak.

Inne przysłówki: As gdy. after po, potem, before przedtem, zanim, since od, aż till aż, until dopóki, aż do while podczas gdy. soon wkrótce, by and by z czasem, now teraz, well dobrze, thus w taki sposób, better lepiej, best najlepiej. almost prawie. nearly prawie, blisko, very bardzo, perhaps może.

Stopniowanie przysłówków.

fast prędko, faster prędzej, fast**est** najprędzej
slow powoli, slow**er** powolej, slow**est** najpowolej
soon rychło, soon**er** rychlej, soon**est** najrychlej
early wcześnie, **earlier** wcześniej. earl**iest** najwcześniej

Z dodaniem MORE i MOST

wisely mądrze, **more** wisely mądrzej, **most** wisely najmą-(drzej

Nieregularnie

badly — źle, **worse** gorzej, **worst** najgorzej
little — mało, **less** mniej, **least** najmniej
far — **daleko, farther**, dalej. **farthest** najdalej
much — dużo, **more** — więcej, **most** najwięcej
well — dobrze, **better** lepiej, **best** najlepiej

Niektóre przysłówki tworzą się z przymiotników przez dodanie **ly** do przymiotnika np.:

rapid — nagły; rapid**ly** — nagle
beautiful — piękny; beautiful**ly** — pięknie
proper — właściwy; proper**ly** — właściwie

wild — dziki; wildly — dziko
smooth — gładki; smootly — gładko
sweet — słodki; sweetly — słodko
bad — zły; badly — źle itd.

PRZYIMEK — THE PREPOSITION

Przyimek jest to część mowy, która wyraża stosunek w jakim zostaje rzeczownik do czasownika np.: byłem **u** ciotki, **u** jest przyimkiem, był **w** mieście; **w** jest przyimkiem.

About około, po przez; except oprócz
above — nad, ponad; for — do, po, dla, za
across — przez; from — z, od
after — po, podług; in —w
against — przeciw; into — w, do, na
along — wzdłuż; near, nigh — blisko, przy
among — pomiędzy; notwithstanding — pomimo;
around — naokoło; of — ku, z, ze
as far as — aż do; off — zdala, opodal
at — do, w, przy, u, o, na; on, upon — na, o, w
before — przed; over — nad, ponad, po
behind — z tyłu, po, za; out — z
below — poniżej — opposite — naprzeciwko
beneath — pod; through — przez
beside, besides — oprócz, obok; to — do, dla
between — pomiędzy dwoma; toward — ku, przeciw
beyond — poza, nad; under — pod
by — przy, o; up — na górze, w górę
down — na dół; up to — aż do
during — podczas, przez; with — z, u, w
within — w przeciągu, wśród; for the sake of dla miłości
according to — podług; for want of — z braku
on a account of — z przyczyny; in spite of — wbrew
by order of — z rozkazu; intead of — zamiast
by way of — przez; with respect to — względem
because of — z powodu; with regard to — ze względu

SPÓJNIK — THE CONJUNCTION

Spójnik jestto część mowy, która służy do połączenia dwu wyrazów lub dwu zdań, np.: brat **i** siostra — **i** jest spójnikiem, on spał, **a** ja pracowałem; **a** jest spójnikiem itd. —

and — i, a; but — lecz
nor — ani; however — jednak, atoli
neither — nor — ani ani; otherwise — inaczej
namely — mianowicie; nevertheless — atoli
also — także; still — jednakże
not only — nietylko; not—but — nie,lecz
either—or — albo albo; else — inaczej
or —albo; for — ponieważ
therefore — przeto; hence — stąd
consequently — przeto; the—the — im—tem
if — czy; ere — nim
unless — jeżeli nie, chyba że; less — aby nie
that — że, żeby, aby; however jakkolwiek
although, though — chociaż

WYKRZYKNIK — THE INTERJECTION

Wykrzykniki służą do oddania szczególnych uczuć, jak radości, smutku, żalu, zdziwienia, przestrachu, szyderstwa, niecierpliwości itd.
oh! — o! ah! — a! hurrah! — hura! alas! niestety! itd.

NIEKTÓRE WAŻNIEJSZE SKRÓCENIA

U.S.A. — United States of America — Stany Zjednoczone Ameryki.
U.S. — United States — Stany Zjednoczone
St — Street — ulica; Ave — Avenue — aleja
Pl — Place — plac; Ct. — Court — krótka uliczka
N. — North — północ; S. — South — południe
E. — East — wschód; W. — West — zachód;

S.W. — Southwest — południowy zachód; N.E. — Northeast — północny wschód;
M. — Noon — południe; No. Number — liczba
A. M. ante meridiem — in the morning — rano
P.M. — post meridiem — afternoon — po południu
P.O. — Post Office — poczta; Co. Company kompania
Co. — County — powiat; R.R. — Railroad kolej żelazna
Mr — Mister — pan; Mrs — Mistress — pani
Rev. — Reverend — wielebny; Hon. — Honorable — czcigodny
Doz. — Dozen — tuzin; Ma'am — Madam — pani
Xmas — Christmas — Boże Narodzenie
Messrs — Messieurs — państwo; viz — namely — mianowicie;
Esq. — Esquire — Wielmożny; let's — let us — pozwólmy sobie;

ne'er — never; was'nt — was not;
o'er — over; mayn't — may not
e'er — ever; shouldn't — should not
ev'n — even; wouldn't — would not
tho' — though; shan't — shall not
altho' — altough; won't — will not
mustn't — must not; did'nt — did not
doesn't — do, does not; isn't — is not
hadn't — had not; haven't — have not
can't — cannot; couldn't — could not
I'm — I am; you're — you are
he's — he is; they're — they are
she's — she is; 'tis (or) it's — it is
we're — we are; 'twas — it was
there's — there is; that's — that is
where's — where is; what's — what is
here's — here is; who's — who is
I've — I have; I'd — I had

I'll — I will; he'd — he had
he'll — he will he'd — she had
she'll — she will

TYTUŁY

W rozmowie z mężczyzną używa się tytułu Sir — panie; z damą — Madam — pani, np. What are you looking for, **Sir?** Czego pan szuka? What do you wish **Madam?** Czego pani sobie życzy? Excuse me, **Sir.** Przepraszam pana. I beg your pardon, **Madam.** Niech mi pani przebaczy. W liczbie mnogiej używa się Ladies — **panie,** Gentlemen — panowie. Lady w liczbie pojedyńczej używa się w wielu wypadkach zamiast wife. Pannę tytułuje się Miss lub lady.

Tytuły na adresach: Mr Taft — pan Taft, Mrs Ellen Sugar — pani Helena Sugar, Miss Eve Bird — panna Ewa Bird.

Hon. Czcigodny, Rev. Wielebny pisze się przed imionami lecz Esq. — wielmożny, po imionach, np.: Hon. Henry Smulski, Rev. Paul Hodur, Charles Bryan Esq.; Right Rev. i Most Rev. używa się do książąt kościoła. Tytutłując doktora, opuszczamy Mr. np.: Dr. S. H. Glinka, a nie Mr Dr. S. W. Glinka. Co do prezydenta i burmistrza można użyć obu tytułów.

Adres pisze się następująco: **1) Tytuł, 2) Imię, 3) Nazwisko,** w pierwszej linii; **1) numer, 2) nazwa ulicy** w drugiej linii; **miasto lub wioska** w trzeciej linii; **Stan** lub **prowincja** w czwartej linii; **kraj** (jeśli potrzeba) w piątej linii. Tytuły w liście zależą od godności tego, do którego się pisze: np: Sir, lub Dear Sir; My dear Sir; Dear; Dear Madam; Madam; Gentleman; Gentlemen itd.

List kończy się słowami: I am, I remain, With best regards — yours truly, sincerely, respectfully, faithfully itd.

CZĘŚĆ DRUGA.

EXERCISES — ĆWICZENIA

CONVERSATION.

How old are you? I am thirty years old. How old is he? He is seventeen years old. Is she old? No, she is not. Who is old? My father and mother are old. Is your grandfather old? My grandfather is old. Is your grandfather older than your grandmother? No, he is not; he is younger. He is very old. His child is young. Our children are also young. My boys are young. Her girls are younger than his boys. Their babies are very young. I am here. You are there. Is he there? No, he is not; she is there. Who is there? The girls are there. Are they here or there? We are here, but they are there.

CONVERSATION.

I have much money. Have you many books? No, we have not, but we have many pencils. Is there much water in the pitcher? There is no water in the pitcher. Where is the water? The water is in the glass. I have my hat. Have you your own money? Yes, I have. He has his pencil. Has she her pen? It has its toy. Have we our paper? You have your copybooks. Have they their ink? This book is mine. This is your book. Is this your pencil? Yes, this pencil is yours. Is this his hat? No, it is not; it is hers. Is that my pen or his? These pencils are ours. These are our pencils. Those matches are yours. Those are your matches. That money is theirs. That is their money.

How are you? Thank you, quite well; how do you do? Is your brother well? No, he is unwell. Is he not kind to him? He is not kind, but his wife is very kind. Be good. Keep smiling. What is the trouble here? Did anything occur here? Nothing at all. Go away from here! All right; good-bye.

HOUSE.

Are your parents living here? Yes, they are living here. Are you living with your parents? Yes, I am living with them. Are your relatives living with you? No, they have their own house. This is a beautiful house. It is a large one, too. How many rooms are there inside? One parlor, one dining room, one sitting room, one kitchen and three bedrooms, as far as I know. Are the bedrooms upstairs or downstairs? I think they are upstairs. How many beds are there in each of the bedrooms? There is just one bed in each bedroom. How many doors are there in the sitting room? There is only one door. Is the roof covered with shingles? No, it is not; it is covered with tin. Where is the toilet? The water closet is behind the front door. What is there in the rear of the house? There is a very large orchard. This flower garden before the house is also very nice, is it not? Of course it is.

LIFE OF THE WORKINGMAN.

At what time do you generally get up? I always rise at half-past five in the morning. I put on my clothes, wash my face and eat the breakfast, consisting of rolls, butter, pie and a cup of coffee. Afterwards I go to work, which I start at 7 o'clock. When the whistle blows at noon we stop the work and have a little lunch. At 1 o'clock we start over again and work until 5 o'clock. Occasionally we have to work overtime. Then I go back home and have my supper. After the supper I am reading and writing a while or talking with my partners. At 10 o'clock I go to bed and I sleep until the next morning. In such a way I and every workingman are spending six workdays. On Saturday evening I take a bath and go out to visit some of my friends. On Sunday I put on a new suit, go out with a party of friends to the park or to the forest, and that is the whole pleasure I have. On Monday I start to work again.

SENSES AND PARTS OF THE HUMAN BODY.

Can you name the parts of our body? I will try to do that. The different parts of the body are the following: The head, the forehead, the eyes, the ears, the nose, the mouth, the teeth, the tongue, the chin, the cheeks, the lips, the face, the neck, the arms, the hands, the shoulders, the belly, the legs and the feet. How many senses has a man? A man has five senses: the sense of seeing, hearing, smelling, tasting and feeling. We can hear with our ears. With what can you see? I can see with my eyes. Can you feel with your fingers? Yes, I can feel with them. What can you do with your tongue? I can taste with it. With what do you smell? I smell with my nose? Who says that? I say that, because I tried. What is the color of her eyes? Her eyes are dark-blue. Where is your right arm? Here is my right arm and here is my left one. Are its cheeks pale? No, they are blushing. Where is your thumb? Here it is. Where are their toes? Here they are. Have I something in my hand? Yes, you have a pocket with money. Have you got anything? I have nothing, but he has something. What is it? Ask him, he can tell you that. We always love our friends. She punishes her child. Has this man a beard? No, he has not; can't you see? He kisses her before he goes to work.

CLOTHING STORE.

Where did you buy your suit of clothes? The tailor made me one. Does it fit you? You can see yourself. O yes! it fits you nicely. I will order one for myself. How much did you pay for it? I did not pay for it; my mother paid. Your suit looks dirty, it needs cleaning and dyeing. I know that; I intended to take it to the cleaner, but I have forgotten. Don't you forget such things in the future. Your new vest is too wide and your trousers are too long. The vest is really too wide, but these pants are not too long; they are just right. Your coat is also too tight. Don't say that; it fits me well. I like to wear tight coats. Are the sleeves not too narrow? They are not narrow, but they are too long. What else did you wish, sir? Show me a nice hat, neck-

tie, several pair of socks, undershirt and drawers. Do you need any collar, cuffs or gloves? Tell me first, how much do you charge for these few pieces? Nine dollars and fifty cents, sir. That is too dear; I can buy cheaper in some other clothing store. That is not true, sir. You can buy cheaper nowhere. We are selling our goods at the most reasonable prices.

CLOTHING STORE (CONTINUED).

Can you send the goods to my house? With pleasure, but leave me your address, please. I live at 4458 Wood street, Madison, Wis. I thought you were living in Chicago. No, sir; in the springtime I am always living at my mother's home in the country, but I come to do my shopping in Chicago. I return home to night and I hope to receive everything I bought the day after tomorrow. Not so soon, sir. You know that I have to alter your suit of clothes. Drop me a postcard before you will send and I will wait for the package in the express office. Mend my coat that I have torn on the nail as soon as possible; afterwards I am going to leave you. It will be ready in an hour. All right; I shall come back in that time. Now I will go out to have my shoes shined. So long. Just a moment—do you wish to have woolen or silk lining? Woolen will do. Show me a cotton shirt and a few silk handkerchiefs. I have not got cotton shirts in stock; they are not in the market. Button your vest and I will see how it fits you. It fits me all right, but the buttons are of different kinds. What is the reason? What do you expect? You are not buying a new vest, but an old one. Have you got also strong second-hand workshoes? All shoes are sold, but I have strong old boots. Never mind, I don't care for boots, but I will buy this cap; how much do you ask for it? A quarter, sir; that is all. I wear your caps nearly a year; but the last one I bought is already worn out. My wife has ordered a beautiful skirt, cloak and waist for herself and also dresses for our girls. Who will make them? Our dressmaker will do that job. Comb your hair and clean your coat. I have lost my comb and also my brush.

DAILY MEALS.

The men eat their meals three times a day. What do we call those daily meals? They are called breakfast, dinner and supper. We eat the breakfast in the morning, the dinner at noon and the supper at night. What kind of meat do you like? I like pork, beef and veal. Are you hungry or thirsty? Take a glass of tea and give some cakes to your child. Which do you prefer, white or brown bread? I don't care for bread as much as for the rolls and doughnuts. Is there any vinegar and oil on the table? No, sir. I see only salt and pepper here. Wait a minute, my servant will bring you everything you need. Where is the bill of fare? Here it is and there are the toothpicks. Will you drink anything? A small glass of buttermilk, please. I don't think we have any buttermilk; I will bring you a glass of tea or a cup of coffee. Thank you, but I drink neither coffee nor tea; fetch me a bottle of beer. Here is your bill; pay to the cashier, please. I say! I had no soup; so I won't pay for it. Excuse me, then; probably I was mistaken. This roast beef is too tough! I cannot eat it. I will bring you a nice piece of tender mutton. I don't care for it; fetch me a few slices of cold ham, some rye bread and a glass of fresh water. Will you have a bowl of sour milk and bread and butter? Bring it; that is what I exceedingly like.

MISCELLANEOUS.

Your suit is dusty, sir. Why don't you clean it? I am in such a distress that I neglected to look after my personal appearance. Are you satisfied with your wages? No, sir; I ought to get twice as much as I do. Is the entrance to this shop allowed without a permit from the office? Ask the watchman sitting at the gate. Are your father-in-law and mother-in-law living with you? No, they are not; but my brother and sister-in-law are living in the rear of the same house. Are there many strangers in your city? Nearly half of the population are strangers. I guess you are right. Did I step on your toe? Yes, you did. I beg your pardon, sir. Is smoking allowed on the street cars? It is allowed on the front platform of the closed car and on three last seats of the open car.

AT THE RESTAURANT.

Is there nobody waiting on the table? We had two waitresses and one waiter, but they quit the job. Why have they done that? I know, but I do not care to tell you. Give a loaf of bread and a few pennies to that beggar and don't let him cry at the door. I object; I know him for a long time; he is not deserving; he is a lazy fellow who is afraid of work. I never support such a lazy fellow. What is there in the box that you are carrying? There are several bottles of good wine. Let me try a glass of it. How is the wine? It is weak. Have you not a strong sour wine? Of course we have, but it costs much money. I will pay you the price of it, but hurry, because I have no time. This fellow is a funny man; he puts the sugar in his beer. That is not your business what he does; you better watch yourself. Have you got enough glasses here? No, sir; bring two more glasses and also the corkscrew. What do you need the corkscrew for? We have to open this bottle. We cannot do that with our fingers. This whisky is good and also cheap enough. Give me a match, if you please. I wish to light my cigarette. Put that cigarette on the side and try my cigar. Thank you. You are welcome. Will we try some lemonade now? I will take ice cream; what will you have? Order a glass of chocolate ice cream soda for me and vanilla ice cream sundae for my friend, will you, please? What will you have, madam? A glass of hot chocolate, I think. She has a funny taste, ordering hot chocolate in the summer time. Let her take what she wishes. I would like to do that, but we have not got hot chocolate. What does your aunt wish to drink? Ask her; she will tell you. Bring me a glass of tea and pour some rum in it. Is that enough? Yes, sir; that is sufficient. Have you got no saucer in the house. Excuse me, madam; I forgot to bring it; here it is. The knife is wanting; I wish to cut the bread with it. Which knife do you want—a large or a small one? Small one will do. I am also short of a spoon. The waiter will bring you one in a minute. Will we take a walk now? I think that is the best we can do. You are right; we ought to take a walk to the park. The weather is very pleasant.

CONVERSATION.

What are you doing? Don't you see; I am writing a letter to my cousin. Are you writing it in English or in Polish? In Polish, of course. Why not in English? Your cousin can read English and he will be glad to receive an English letter from you. I shall do that when I know the English language thoroughly. You are wrong; you ought to try to write that in English now. Your cousin will not wonder, because he knows that you are only a few years in the United States. But my niece will laugh at the mistakes, because she was born in this country. Let that pass; she is not as ignorant as you think. Take the chair and sit down for a moment. I wish to finish the letter quickly, because I have to go to school and I do not want to be late. I have only an hour's time, and besides the letter I have to copy my exercise and repeat a passage from the grammar. I did not know that you have so much to do. I won't trouble you any more.

MISCELLANEOUS.

Take care and do not spoil that. I am as much careful as I can be. Is he careless? I cannot tell you that. Hurry up! What is the matter with you? Can you not work faster? I am tired. I worked hard yesterday. Go and get your time. Go to your friend, working in the shipping room, and tell him to come to me at once. I will send another man to help you. I would like to get an increase in my pay, as I have to work very hard. Have you done your job? Not yet, but I shall be ready in an hour. Go and unload the coal car. Is anybody going to help me? Never mind, do what I tell you. I want to quit; you don't use me right. You have no right to call me names. You ought to be ashamed of yourself. I shall report you to the superintendent. Don't you dare to strike me. Where is your partner? I cannot tell you exactly; probably he went out somewhere. Tell him to call on me when he comes back. Where is the man that was looking for me? He is gone, but he will return in a few minutes. My work is near being finished. Run and open that door. That employment would have suited him. Can you drive? I can drive the nails, but not a horse.

TRADES AND JOB.

What is your occupation? I am working as a butcher, but I am a machinist by trade. What is the occupation of your partners? They have different trades; they are shoemakers, carpenters, bakers, tailors, coopers, blacksmiths, plumbers, bricklayers, cabinetmakers, joiners, etc. What does the saddler do? He makes the saddles. And the hatter? He makes the hats. What is the occupation of the grocer? The grocer sells the provisions of all kinds. What is the builder doing? He builds the houses, buildings, bridges, etc. Is the cobbler making new shoes? No, he is mending the old ones. You are a tailor, for instance, and you are looking for a job. How would you ask for it? I would ask the boss: "Have you got work for me?" or "Do you need any help in your shop?" or "Can you employ me?" Have you any references? I have none. Are you temperate in your habits? I am mostly sober; sometimes I drink a little; but it happens very rarely. Do you smoke? I do not smoke at all. Are you looking for a steady job? Of course I am. How much do you expect to get? I will leave that to you. When you see how I can work you can offer me the price yourself. All right, then. What is your name? Martin Kura. How do you spell your name? I spell it K-u-r-a. Where do you live? I live with my family at 581 State street. Have you any relatives working in my shop? Yes, I have my nephew working as a presser for you. Go upstairs and see the foreman.

VILLAGE.

I lived formerly in a little village far from the great city. There are no high buildings there, and the most prominent are the town hall, the church and the school. Instead of walking on the pavements, I had to walk on the paths and country roads. My grandfather's house stood near the forest, where we used to hunt the rabbits and the deer. He was a good hunter. I liked especially to go to the bank of the river that was in the neighborhood and catch the fish. Instead of working in the shop, as I do now, we were cutting the grass, mowing the meadows, feeding the horses and cows, and so the days passed by. I will never forget those childhood days, when I was as happy as a bird.

AT FRIEND'S HOME.

Somebody is knocking. Come in, please. Good morning, sir. Good morning, my friend, I am glad to meet you in your new residence. I have heard you are a married man now. Yes, I married a girl from my old country town two years ago. Two years already? How the time does pass. Step into the parlor, please; then we will have some supper and a little talk. With pleasure, but what does that cry mean that I heard behind the wall? Never mind, it is only my little baby boy crying there. My wife has left him asleep and went somewhere; now he awoke and cries. Well, you better go to your child and I will wait for you in this room. It is not necessary. I hear my wife's footsteps on the stairs. Introduce me to her, please; I don't think I know her. With pleasure, sir, with pleasure. Hello, mamma; our old friend paid us a visit. Mr. X., my wife. Y.—I am very, very glad to meet you, sir. I have never seen you in our new country, but I remember, you are my brother's partner. Am I right? That is true, madam. We used to attend the school together. O! how glad I am to see you healthy and wealthy, in your beautiful home. And what nice furniture you have here. You must have spent really lots of money to make the dwelling look so beautiful. How nice that mahogany desk is, and this oaken bookcase or that sideboard, those rugs on the floor, those lounges and the pictures on the wall! Don't wonder, my friend, my hard labor ought to buy golden furniture, and I have only wooden ones. But what about the tapestry and hangings? I suppose that the first-class painters, decorators and upholsterers were doing the work? We will talk about that later, but now step into the dining room; have a supper, please, and afterwards my wife will play on the piano. I agree to that; but I will stay in your home till midnight, because I am very interested in music. We will not let you go home to-night. You will stay with us, and to-morrow, being a holiday, we will go together to the picnic of our society.

CITY.

Have you ever been in the metropolitan city of New York? No, I never was in a large city. I will tell you about that city, if you wish to listen for a while. There are many magnificent buildings, as theaters, museums, churches, hotels, banks, city hall, postoffice, etc. Some of the buildings are over twenty stories high. New York has also beautiful parks, and one of them, called Central Park, is known in all states of the Union. On Broadway there are thousands of first-class stores, where you can buy everything you need. Of course, there are also hundreds of large factories, where thousands of people are working. In New York there is a building called Castle Garden, where you may see thousands of immigrants coming to the United States every month. New York has also one of the largest bridges in the world, called Brooklyn Bridge. Don't say any more, my friend; I shall take a drive there to-morrow. Don't be in a hurry; you cannot take a drive there, because New York is hundreds of miles away, and you have to go there in the train. I never thought that it is so far. But why? Because you do not know the geography. Do not wonder; my parents were poor and they had no money to send me to school. I would like to be rich and have the knowledge of the world. I would like to visit those wonderful places about which I heard so much, attend the theaters and take a part in the pleasures which the rich people enjoy. Don't be sorry; you may be rich some time. It is too late and I will have to go home; I was very glad to meet you. Good-bye.

WEATHER.

How is the weather on the outside to-day? It is exceedingly cold. Don't you see the ice and snow? Is it snowing? Do you think it is raining? I don't know; I have stayed inside my dark room for the past few years and I have almost lost track of the seasons. Are you sick? Not quite well, as you see yourself. What is the matter with you? I have rheumatism. What do the boys do in the garden? They are skating on the ponds. Have you got skates? I have only roller skates.

Where do you think it is more pleasant to stay in winter—in large cities or in villages? In the wintertime I prefer always to stay in the city, but in the summertime I always go to the country. Is the weather worse in the city or in the country? Compare for yourself the Chicago weather with that in the open fields, and you will find out the difference.

It is cloudy; we cannot go out. It is true it is cloudy, but it is not raining. It drizzles a little now. When will it clear up? Not very soon; we can rather expect a thunderstorm. It thunders and lightnings. Are you afraid of lightning? Not very much, but I am afraid of it when I am in the country. Is it hot, warm, cool or cold? The heat is dreadful. It was so foggy this morning that we could not see the sunshine. The sun was shining, the weather was pleasant, there were no clouds in the sky, and at the same time the lightning struck a large tree. What do you think of that? That is a lie. Is it going to hail? It hailed a few miles farther away; the hail was as large as beans. What can you see in the sky after the rain, when the sun is shining? I can see the rainbow.

YEAR AND ITS PARTS.

The year is divided into twelve months. The names of the months are: January, February, March, April. May, June, July, August, September, October, November and December. The year has four seasons: Spring, summer, fall (or autumn) and winter. The year has fifty-two weeks. Every week has seven days. The days are called: Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday. Thursday, Friday and Saturday. Sunday is a holiday. The other six days are called week days.

Each day is divided into twenty-four hours. Each hour has sixty minutes and each minute has sixty seconds. The year has three hundred and sixty-five days. The year that has three hundred and sixty-six days is called leap year. Some of the months have thirty days and some thirty-one; only February has twenty-eight. and in the leap year twenty-nine days. We tell the days by the calendar and the hours by the clock or watch. Can you tell me what date it is to-day by the calendar? Everybody who can read can tell you that.

THE STUDY.

Will we have the English lesson to-night? No, sir. I am sick, and I do not like the English speech. Don't say that the English language is a beautiful tongue, and everybody who comes to this country ought to know it. You know that you are working for half of the price you could get. And why? Because you always object to the English. That is a shame for you. You ought to have a little patience, and study at least an hour a day, and you will see the progress you will make in a couple of months. That is true, but I had no book in my hand for several years, and I think it will be too difficult for me to start now. The beginning is always hard, but after you get accustomed to it, it will become very easy for you. I agree to commence, but you will have to explain to me every word and the grammar. I will explain to you, and I am sure you will understand it; but you have to learn the words by heart and repeat the lessons at home. Besides that, you will have to make easy translations. All the unknown words you can copy from the dictionary, and the next time I will tell you how to pronounce them. All right, but I cannot understand this sentence at all. Can you explain to me the meaning of it? I will strive to explain it to you directly, only listen to what I say and have your ears open. I get tired of it. That will be enough to start. I will go home, repeat this piece, read it several times and make the written exercise ready for to-morrow. From this day on I will be diligent, but do not be angry if my exercise contains many mistakes. Don't be afraid of that; nobody can avoid the mistakes at the first. I will not blame you for that.

MISCELLANEOUS.

They could not attend school because they were sick. That is untrue; they were lazy. How do you know that? I have seen them walking on the street. Did your brother go to school? I don't know. I did not see him. Was the teacher angry, because I did not go to school last night? He did not say anything. What are you doing? Nothing; I am just thinking. Had he the headache or the toothache yesterday? He

caught cold. Has she the needle? No, she has not; she has the thimble and thread. Were you diligent? I was really very diligent, but you were lazy. He is disobedient, therefore his teacher blames him every day. Will I see you to morrow? No; you see me to day for the last time. Who has opened the windows? I have not seen anybody do that. Shut them; it is too cold in the room. No; on the contrary, it is warm. Do not quarrel with me.

Fetch those books here. I cannot do that; the package is too heavy. Well, take half of it now and the rest this afternoon. All right; I will do that for you. Bring me some water. I won't do that; I am not your servant. It is exceedingly warm to-day. You are mistaken; it is not. It is a pity; you are such a nice boy, but such a lazy scholar. I cannot help it; I have no time to learn at home. How can he teach you? He is as foolish as you are. Give me that coin. You can have it, but do not spend it for anything. Thank you very much; I am obliged to you for it.

MISCELLANEOUS.

The students of Milwaukee College have three months' vacation. He does not know how to speak, for he is dumb. They speak English poorly. You did not listen to the lesson. We promised to be diligent, but we did not keep our word. You will learn if you are diligent and take pains. I wish him to surpass you. I know that he intends to write me a letter. I wish to remain here until he comes. My daughter went to school yesterday. He studies in the morning and reads in the evening. He was at home at nine o'clock this morning, but he has gone to the country now. Make your house comfortable. Have plenty of air and plenty of warmth. Comfort is health. Do not imagine anything is unhealthy simply because it is unpleasant. Give your wife and daughters things to cook and things to cook with. Children are better treated than they used to be; the old whips are out of schools, and they are governing children by love and sense. Not in all the schools, sir. I mean the public schools when I say that. If so, then you are right.

MISCELLANEOUS.

Not all Englishmen speak English perfectly. You speak too fast; try to speak slower. It is difficult for a foreigner to learn how to speak English. They do not speak correctly. He expresses himself more clearly than you do. Your pronunciation is not as good as it should be. Did you omit any lesson? I omitted none, sir. I never received any instruction how to do that. Do you think he speaks as fluently as I do? Do not neglect to learn the English. I slipped while walking on the street and I fell down, but nothing happened to me. Use the English language any time you have the opportunity. You do not speak perfectly, but at least you express yourself very clearly. They do not keep the money in the savings bank, because they are afraid of bankruptcy. The landlord has no reason to throw us out. My husband paid his rent on the day it was due. I don't like to quarrel with him, and I will move out as soon as I find a suitable rent. Do not waste your time. He was positively ruined in his business. I cannot afford to be idle more than a week. I hate him for his foolishness. What do you think you can buy in the department stores? A wedding present at least. They accommodated us with their services.

THE ARMY.

How do you like the life of the soldiers? I like to look at the soldiers, but I don't like to become one. It is a pretty sight to see a regiment of soldiers marching. Their rifles glitter in the sunshine. The drummers are beating the drums and the trumpeters are blowing the bugles. Can you see the generals, majors, captains and lieutenants? I see them, but I wonder where they are leading the army. Have you not heard about the war? You can easily understand that they lead them to battle against the enemies of the country. Look at the priests blessing them. There are also priests and monks in their foes' camps, praying for the victory. In a few hours they will fight, many of them will die, thousands will be wounded and the winners will rob the property of the innocent people. That is the way the world goes around now. The stronger beats the weaker, the richer robs the poorer, and that is what they call justice.

FARM.

What can you see growing on the farms during the summer time? I can see the rye, the barley, the wheat, the oats, the millet, the corn, and many other kinds of grain. What do we do with the grain after it is thrashed? We grind the grain into flour. What do we do with the rest? We use the rest as straw. What do they do with the grass growing in the meadows? They cut the grass and dry it. What is the dry grass called? It is called hay. What do the horses like best, the oats or the hay? The oats, of course. Will the cows eat the straw? Yes, they will, when they have nothing else to eat. Have you seen the reapers? I have seen many of them in the old country. Where do the horses stay during the night-time? They stay in their stables. Where does the farmer keep the forage in the winter? The farmer keeps the forage in the barn. Does the farmer always live on the farm? He lives on the farm, but he generally comes to the city to sell the grain, plants and vegetables.

ANSWERING ADVERTISEMENTS.

I want you to help me in answering a letter in regard to a position as janitor. As the advertisement shows, they want a well-appearing, industrious man, of good character, who would like to take care of an apartment building, and say that they will pay fifty dollars monthly, and also give room and board to the right party.

I am not compelled to work right away, but I would like to get that job. I was doing janitor work for a long time, and have got experienced in it. Answer the "ad" for me, and state also that I can prove my ability and honesty with references from my former employers. I will try to reply to the "ad" the best I can, and I hope you will get a favorable response. I believe in your ability in answering such "ads," and I am nearly certain that I will be hired. I am very grateful to you for that, and as soon as I start to work I will try to repay you the best I can.

DEPARTURE.

My friend, Michael, from Detroit, wanted to send his old father to the old country yesterday. He did not know the English language, and that fact made so much difficulty for him that I was obliged to help him as an interpreter.

At first we went to the steamship agent to buy the ticket. After we were through with that, his father packed all his things in a large trunk, and we have hired the expressman to take it to the railroad station. Then we took the carriage, and at ten o'clock at night we were at the depot. We had delivered the trunk to the baggageman (of course we did not pay anything for its transportation), and then I was trying to find out at what time the train would leave Detroit for Hoboken. We were very much disappointed to find that we would have to wait for the train until three o'clock in the morning. If we had had the time table before we left home we would not have had to wait so long.

But I was exceedingly happy and loquacious that night; so we started conversation, and the hours passed quickly and pleasantly. After we bought the ticket we bade the old man good-by. He had tears in his eyes, and my friend wept like a baby, being sorry to be parted from his parent. In a little while the train began to move and carried my friend's father away. An hour later we reached home. I will remember forever how sad it is to be parted from a loving heart.

EMPLOYMENT.

My friend complained that he is out of employment. I felt sorry for him, and recommended him to the clerk, who was personally acquainted with the proprietor of a large factory. The clerk brought him to the factory next day and tried to use his influence to get work for him. The recommendation of the clerk helped my friend to get a very good position. He was working there a very long time, and not only the foreman and superintendent, but also the manager and proprietor, were well satisfied with his work. He was known to me for many years after he got that job, and any time he met me he could not find words with which to thank me for the kindness. Such grateful fellows are rare.

TIME.

Can you tell me what time it is now by your watch? The hands of my watch are broken and I cannot tell you the time. Look at my clock hanging on the wall and tell me thereby. It is a quarter after three o'clock. Is that the correct time? I cannot tell you for sure. At what time does the sun set now? I don't know at what time it sets, but I can tell you at what time it rises. What is there above the earth? Above the earth there is the sky.

What is in the sky? In the sky there is the sun, the moon and very many stars. Is the moon larger than the sun? No, it is not. It is thousands times smaller Are some of the stars larger than the sun? A great number of stars are larger than the sun. Are all the stars round? I cannot tell you exactly. The clock struck nine and we shall go home. Who has got the watch-key? We all have door-keys, but nobody has the watch-key. What do you need it for? I have to wind up my watch. What has become of your key? I have lost my key; can you not lend me yours? I said a while ago that I have not the watch-key. I lent it to my friend, but I never got it back. Whose money is this? It is mine. I borrowed it from my friend.

TRAVELING BY SHIP.

Have you ever traveled on a ship? Yes, I have traveled from Europe to the United States. Were you on board a sailing ship or a steamship? I came in a great steamer. I had a second-class ticket and the voyage was very agreeable. Our cabin was a small one, but a very comfortable one for our small party. We visited many fine harbors on our way and landed after a voyage of 14 days. Nearly everybody on our vessel was sick and we were glad when we had at last arrived in the city of New York. For the last several years I have never traveled by water, and whenever I have to travel I take the train. I am also afraid of the danger of storm or shipwreck that often occurs on the seas, lakes and oceans.

MISCELLANEOUS.

The scholars are sitting on the chairs. This is a nicely furnished room. Her lovers pay her a visit very often. Excuse me, is this your book? Take a seat by the window and read the newspaper. You are very good to me. I will stay at home. He has not seen us for a long time. In the evenings we sit in the front of the house. I will probably visit you on Sunday. Do not let your children throw stones at people walking on the streets. The thief jumped through the window and tried to run away, but the detectives caught him. Pick up the match. Does he feel better to-day? I did not know what to do, but I immediately ran away. She could not reach the United States as soon as she expected. They were waiting for him until his arrival. Don't you know what has happened down town? We don't want anything to eat. Do you know the name of the milkman who brings the milk to them? We buy our milk from the grocer. The baker does not bring the cakes to us, but we have to go to the bakery ourselves. It is a pleasure for me to see the sunrise and the sunset. My friends are sorry that they could not see it.

MISCELLANEOUS.

Wipe your face. I won't wipe the forks, the plates and the spoons. Wipe them yourself, and do not bother me when I am busy. It was raining when I was coming back home, but I had no umbrella and I got wet. Change a dollar for me. You have a chance to learn a good trade in our factory. I will repay you for your kindness. His toes are swollen. We are not going their way. Let him stay at home; he is very busy and cannot get out. He is very anxious to see his girl. I laugh at him when he is talking nonsense. I felt sorry for her. We have many guests at our home every Saturday and Sunday. I find no pleasure in dancing when the hall is crowded. He can't dance at all. She smiles at me. I promised you to be present at your home, but I could not do so. I have no time, but I will wait for my wife, because I am sure she will come soon. They were surprised to find us in good standing. He will give you a beautiful present. Her birthday will be the day after to-morrow. Kindly accept the best wishes of your true friend.

DOMESTIC ANIMALS.

Which of the domestic animals do you know? I know the cows, the horses, the pigs, the oxen, the sheep, the rams, the goats, the dogs, the cats, the lambs, the calves, the colts, etc. Are horses useful? Yes, they are useful, because they draw the wagon and help the man in his work. The horses and the oxen are strong animals. What do the cows give us? They give us the milk, of which we make butter, buttermilk, sour milk, cream and cheese. The cats catch the mice and rats, and the dogs watch the house. The dogs are faithful, but the cats are often false. The oxen provide us with meat and the sheep with wool. Which birds do you know? I know the chickens, the hens, the geese, the ducks, the turkeys, the swans, the pigeons, the roosters, the peacocks, the larks, the nightingales, the swallows, the sparrows, the goldfinches, etc. The hens give us the eggs. The flesh of some birds is very appetizing. Some of the birds can sing. The tail of the peacock is beautiful. It is cruel to kill the birds. Can you see the pigeons in the nest? I cannot see them. Come nearer and look at them.

MISCELLANEOUS.

At what time must we be there? We have plenty time. I am always kept busy at work. He learns a new trade. Remove your bench. It is too heavy. I want some one to help me. I will come back pretty soon. Be seated, sir. I have got you now. There you are. Do not try to deny it. Do not fool me. He insists upon that. We are considered here. Take a rest; you are too tired. Is that all you have to say? Commit no nuisance here. And why so? You ought to be strict in performance of your duties. Either drink or else be gone. Come in, otherwise I will shut the door. Did I not tell you so? He thinks much more than acts. You have to do that without jesting. There are no hooks; if you want to hang anything, drive a nail into the wall. I sweat all over on the hot summer days. Have me excused, sir, that is not my fault. But let that pass. I could do it, if I would, but I would not do it for all the world. I would not have you think that she is ugly. That is what my father would sometimes say. Do not try to make a fool of me.

MISCELLANEOUS.

How are you getting along? Not very well, sir. I intended to be present in the hall, but was very busy during the evening. The streets were nicely arranged during the national holiday. The speech will be held to-morrow. Make my bed; I want to lie down. Here is a match; light the gas, please. I don't care for the invitation. I spend most of the time in the public library. He changed his mind and started to save the money. It is convenient to have a horse and buggy. I cannot tell you exactly what time it is now. She is bashful. Although the world forsakes you, I will never forget you. Take that; it won't hurt you. Will you have some ham? I don't care for any more. We trusted him with our secrets, but we can hardly believe he will keep them. Buy some peaches for your sweetheart. I will convince you that what I say is true if you will argue with me for about an hour. He can prove to you that his ideas are right. There is no doubt that they are wrong. He does not believe your word. I have no objection to what you say. The leaves fade in the autumn and fall down from the trees. We have never heard them telling the truth. I will be free from my work on Thursday.

SICKNESSES.

How is your health, sir? Thank you, quite well, but my brother is ill. He complains of a pain in his chest and a cough. The doctor said that he has a consumption. I pity him with all my heart. That is a bad sickness, and I do not hope that anybody can cure it. Can you name me few kinds of sicknesses? Oh, yes; the sicknesses I know are the following: Cholera, typhus, smallpox, fewer, cough and hoarse. Can't you name me more of them? I can, but I cannot recall them all at once. I don't like to think about the sicknesses, because I don't want to be sick. It is the worst thing for a poor man to be sick, because having no money, he has to go to the hospital, where he does not get the best care.

WILD ANIMALS AND BIRDS.

Have you visited the menagerie in Lincoln Park? I never was there, because I am only a short time in Chicago. You ought to see it, especially the horrible beasts of prey. There are lions, tigers, wolves, bears, elephants, roes, buffaloes, etc. From the smaller animals you can find there monkeys, foxes, hares, rabbits and squirrels and many others. There are also many kinds of birds, as eagles, storks, cranes, ravens, crows, parrots and canary birds. I will accompany you there next Sunday, and as you say you have never seen the menagerie it will be very interesting for you. Everybody ought to have some knowledge of zoology.

MISCELLANEOUS.

If there is any trouble around here, notify me as soon as possible. He hurt his finger. He ought to hold his fingers far off when the machine is running. Do not strike him on the head. Pick up that piece of iron. We all will get through with our work about noon. Do you need that pail? I don't need it now; you can take it for a couple of minutes. I will be ready to go with you. He is very busy. Be more careful next time. He intends to go to work next week. Probably it will be cooler when you open the doors. I think it won't help any. It is not my fault. It was his fault. I like my partner because he is smiling most of the time. He is certainly a good fellow. They can hardly understand what he says. There is no doubt that you are wrong. From this date on I will never believe your word. You are always cheating me. Nobody has heard you telling the truth. You all will be free from your work tomorrow. He is in fact a lazy man. You want me to do that right, but I can't, because I never received any instruction how to do that. I am unable to do that. My salary is not sufficient to buy food for myself.

MISCELLANEOUS.

Let everybody work fast; this work must be finished at noon. It is 12 o'clock already. You can understand yourself that it is necessary to rest after having worked so hard. How much are you willing to pay at the start? I can't work for such low wages. When can you start? I can start right now, if you wish. You don't know your trade. I will have to pay you off. I don't care; I can get a better job. That is a shame on you to treat me so. Please give me a testimonial as to my ability and honesty. When is pay day? You must finish this job. I say, do not throw sawdust near my bench, as I cannot move around. Tell that to your boss. Mind your own business. Who is the foreman of this department? Tell him that I want to see him. I did not know anything with regard to that. I have heard all they have said. We understand each other. I will wait for you. Where are you going? Open the door and close the window. Where were you? Where was it? Mark those boxes. I don't know how to read and write. I insist upon that. He is sorry because he cannot do that.

CONVERSATION.

I have a nice proposition for you, gentlemen. What is it, sir? We have nothing to do to-night, so we can play cards. Those are not very particular news. I oppose to spend the time for nothing, and I think that the rest of us will agree with me. Well, what will we do? Don't you know? Have you got no books, from which you can learn something useful? We are wise enough, and we don't care for reading. Don't say that, my dear, the wiser the man is, the better he ascertains that he knows only a very small part of that, what he ought to know. The knowledge makes everyone wise, kind and noble. But there are different kinds of science, and I don't think that every kind is advantageous for the people. In this matter have your own sound opinion of the doctrine you hear and use your own judgment, and it will show you the difference betwen right and wrong. What on account the gambling you wanted to start, I do not agree, because I do not believe in wasting time and spending money for nothing.

CONVERSATION.

"Time is money." What is that? That is a proverb. Is that true? Not always, sir. How is that? That is an easy thing to explain. If I am working I am really earning money; but if I have no work to do, if they discharge me from the shop, who will pay me for my time? You are right. "Early to bed and early to rise makes a man healthy, wealthy and wise." Is everyone who goes to bed and rises early, healthy, wise and wealthy? I think that only few fortunates of the human race are. You are wrong. A father used to tell his son the above written proverb every day, but his son did not obey him, and rose very late. Once, when the father was walking on the street very early in the morning, he found a pocketbook with money, and showed it to his son, saying: "If you would rise earlier you would find it." But the son answered: "The man who lost it arose earlier, my father." "Be always busy." That is right; be always busy and strive the best you can for your own good. Will you stay with me a while longer? I would remain, but I have to meet my neighbor.

METALS.

Being in a museum of natural history, I wish to relate to you what I have seen there. The most interesting is the collection of metals. There are gold, silver, copper, brass, tin, lead, iron, aluminum, mercury and many other metals to be seen there. I have admired the rocks and stones in which the veins of metals can be found. I have also seen the miniature coal and salt mines, showing how the miners are digging the coal and salt, and I dare say that every article was worth seeing. Will you be our leader if we decide to visit the museum? I will do that willingly some day when I will have time to spare. I wish to tell you also that I have seen there the imitations of precious stones, such as diamonds, rubies and sapphires and different kinds of gold. Some pieces looked like solid golden ones, but they were only imitations of gold. So the proverb that "Not all is gold that glitters" is true. Some of the jewelers make jewels out of such stuff and sell the brass for gold, cheating many people.

FRUIT TREES, FLOWERS AND VEGETABLES.

What kind of trees are there in the orchard? There are many fruit trees, as: apple trees, pear trees, plum trees, cherry trees, nut trees, etc. Are there also grapes, oranges and lemons in that orchard? No; there are not; but there are strawberries, blueberries and raspberries. Are the apples already ripe? No, not yet, but the pears are ripe. Are these plums sour? No, they are sweet. Are the oranges yellow or green? They are yellow, but the lemons are green. Is the gardener in the orchard? No, he is not there; he is in the flower garden. Does your sister like the flowers? Yes, she likes them, especially the roses, lilies, pinks, tulips and violets. What have you got in your kitchen garden? There are some potatoes, cabbage, carrots, onions, garlic, beets, beans, peas and lettuce. Do you like to eat the vegetables? No, I do not, but my daughter does. How do you like the smell of this rose? Oh, it is very agreeable. Are the violets blue? I do not know; ask my sister. Has he any flowers? Yes, he has one lily. The paths in the garden are dirty; you must clean them.

MISCELLANEOUS.

These statues are the masterpieces of a famous sculptor. He wishes to let the store on a lease. They were arrested for their debts. I wish you a good appetite. I was cheated once at the auction sale. All the articles were put up for auction. I can sell you that for cash or on payments. Our teacher always keeps a careful eye upon us. The judge told him to not conceal the truth. The bedbugs, the lice and the fleas are very troublesome insects. You will have to put that letter in an envelope and register it before you send it. The letter-carrier brings the letters to us very often. We buy our stamps in the drug store. She is blind of both eyes and that is the reason that she cannot read this letter. The different kinds of trees are: pine, cedar, spruce, hickory, oak, walnut, cypress, mahogany, maple, fir, birch, willow, linden and juniper. Can't you name me any more kinds? I can't. I'll help you then; you have forgotten the box tree, the beech tree, the elm tree, the aspen tree, the larch tree, the ash tree, the chestnut tree and the time tree.

MISCELLANEOUS.

Don't lose hope when you fail once. There is no use to mention a world about thousands of false doctrines that are taught in our times. The real truth will last for centuries. Pray and work hard and fatten the priests. The present inventions are wonderful. The astronomy, geology and physics are important and useful knowledge. There are no such exceptions in the law of nature as miracles. Many who seemed to be invincibles were conquered. Marriage can be held without the marriage ceremonies. Not a living soul was seen in the church. He is a man like many others. We never understand our own good, till we have lost, what we had. I would rather be healthy than rich. Do not seduce the girls. A fair sex is lovely. Our teacher is a very religious man. The darkness of the night helps us to see the bright stars. Sorrows are life shadows. A friend in need is a friend indeed. He believes that the happiness is the only good, reason the only torch, justice the only worship, humanity the only religion and love the only priest.

MISCELLANEOUS.

Nobody can get rid of the bad habits. We could not realize the plans we resolved. The fact is worth consideration, although it has been so criticised. Many a man has been called rascal wrongfully and unjustly. He was wronged because of his gentleness. Many balds were bold. No association can last long if there are talks about personal injuries and offenses. The right way is the easiest way. It happens sometimes that the fool corrects the wise. Many a man is a public nuisance. Many events happen now which can be understood only in future. Save that nothing which you have got left from your wages. Many people expect liberty in vain. A man ought to tend to equality. The brotherhood of all the nations is our purpose. Many people worship gods, but most of them worship the money. Everybody knows that after his death he will turn into dust. The might of the leaders is often destroyed by the power of the slaves. Those who possess much are often the most jealous. Not everybody is successful who strives to be. Workmen of the world, unite.

MISCELLANEOUS.

Draw some money from your pocket and let us have a drink. I cannot treat you at present; meet me after I will get my pay. The parents are delighted, when they see that their children are prudent. He can count only to a hundred. Figuring we add, divide, multiply and subtract. Four cardinal points are: North, south, east and west. He was trembling and shivering from frost when he stepped over the threshold of their house. He lifted up his finger and said that the very hour is coming. Look at those fat rats hiding themselves in the holes. He has chosen a nice present for her, but he could not buy it because it was too expensive. This rent is very convenient for us, we ought to let it, when it will stay vacant. This is certainly an immense building. The situation of that city is well favored with the gifts of the nature. His office is situated on the top floor; you have to take the elevator. Kindly please remove that armchair. Dress up, my lady, and let us take a walk. Take a rest, you are too tired. Is that all you have to say? Have your fare ready, please. No smoking allowed. The penalty from one to ten dollars. Do not disturb the public order.

MISCELLANEOUS.

My uncle is a very fortunate man. You have no shame. The agent deprived us of all our money. She is a good-hearted woman. He is a good-looking gentleman. This man spent really lots of money before he became a mayor. Do you know this officer? I wonder how you can maintain your family on the money you earn. He does not affect me. Who would have thought of meeting you here. I look for the bargain if I buy something. This picture is showy because the frame is gilt. Look at the blind beggar sighing by the roadside. Help the poor. Not a little bit; I know him as an impostor. When did you part with your relatives? What does that noise on the street mean? The drunkard who was caught by the policeman was very noisy. Is that flat empty and to let? I can not tell you. Ask the owner of the house living on the third floor. What else can I do for you? Do you perspire as much as I do? Pre-

pare some lunch for me; I wish to take it to the shop for dinner. There must be some trouble with the car. I have waited for it a quarter of an hour already. All seats are taken; we have to stand in the car. Motorman, stop the car at the next corner; I want to get off. Stand up. Sit down. I won't.

MISCELLANEOUS.

It is unhealthy to eat too much. It is never too late to learn. A good book is our best friend. Obey the law, if necessary. The speakers have sometimes a good income from their speeches. No one can please everybody. The success and happiness of the millionaires are not secured. The man who wants to learn does not care for the vacation. Have confidence in your ability and try to do the best you can. Thousands of workmen have not enough money to clothe their children. It does not pay to be selfish. We ought to lead better lives, but our expenses are too big and our wages too small. Do you believe that anybody could be tempted by the devil? I do not believe in such a temptation. It is very bad for a man who does not know how to sign his name. It is no use to frighten a brave soldier defending his country. We all ought to determine to be the defenders of the truth. There are different customs in various countries. Some of them say that it is safer to have nothing than to have too much. Your imagination goes too far. Your feelings hurt my dignity. His conduct is worthy of our imitation.

NAMES OF SOME TOOLS.

What kind of tools do you know? I know only the ax, the hatchet, the plane, the saw, the file, the hammer and the pincers. Are there any other tools in use? Yes, there are, but I can't name them; I guess you can do that. I'll try to do that according to the pictures of the tools. I see there the chisel, the tongs, the gimlet, the trowel, the spirit-level, the bit, the compasses, the gauge, the rasp, the counter-sinker, the brace, the spokeshave, the drawing knife, the bradawl, the pliers. the screwdriver, the adze, the rule and some nails. Which are the farmers' tools? The farmers use the shovel, the hoe; the spade and the fork.

VARIETIES.

Poland is divided into three parts, among Austria. Russia and Prussia (Germany). Capitals of Poland, Cracow and Warsaw, were founded hundreds of years ago. Washington is the capital of the United States. George Washington was the first president of the United States. The two heroes, Kościuszko and Pułaski, were fighting for the liberty of the nations. President is elected to serve four years. The citizens elect the president, the vice-president and their representatives in Congress. The foreigner cannot vote until he becomes an American citizen. There is a rule that only a native-born citizen may become a president. Legal holidays are: New Year's day, Washington's birthday, Decoration day. Independence day, Labor day and Thanksgiving day. The names of the states are: Alabama (Ala.), Arizona (Ariz.), California (Cal.), Colorado (Colo.), Connecticut (Conn.), Delaware (Del.), Florida (Fla.), Georgia (Ga.). Idaho (Ida.), Illinois (Ill.), Iowa (Ia.), Kansas (Kan.), Kentucky (Ky.), Louisiana (La.), Maine (Me.), Maryland (Md.), Massachusetts (Mass.), Michigan (Mich.). Minnesota (Minn.), Mississippi (Miss.), Missouri (Mo.), Montana (Mont.), Nebraska (Neb.), Nevada (Nev.). New Hampshire (N. H.), New Jersey (N. J.), New Mexico (N. M.), New York (N. Y.), North Carolina (N. C.), North Dakota (N. D.), Ohio (O.), Oklahoma (Okla.), Oregon (Ore.), Pennsylvania (Pa.), Rhode Island (R. I.), South Carolina (S. C.), North Carolina (N. C.), South Dakota (S. D.), Tennessee (Tenn.), Texas (Tex.), Utah (Utah), Vermont (Vt.), Virginia (Va.), Washington (Wash.), West Virginia (W. Va.), Wisconsin (Wis.), and Wyoming (Wyo.) The greatest cities in the United States are: New York, N.Y.; Chicago, Ill.; Philadelphia, Pa.; Boston, Mass.; Baltimore, Md.; Cleveland, O.; Buffalo, N. Y.; Pittsburg, Pa.; Detroit, Mich.;

Cincinnati, O.; Milwaukee, Wis.; New Orleans, La., and Washington, D. C. The population of the United States is over 85 millions. The area is three and a half million square miles. The United States is a republic governed by the people. The laws of the nation are made by Congress. The United States secured their independence from Great Britain by the revolutionary war, in which Kościuszko and Pułaski took a part. The Declaration of Independence was signed on the 4th of July in 1776. The preset president of the United States is William Howard Taft. The colors of the American flag are red, white and blue. There is a star of each state on the American flag. Let us love our country and honor the American flag.

THE GEOGRAPHICAL.

The earth-globe has five great continents: Europe, Asia, Africa, America and Australia. The different countries of the world are: United States, France, England, Germany, Austria, Russia, Italy, Spain, Norway. Sweden, Denmark, China, Japan, Turkey, Holland. Switzerland, Greece, India, Egypt, Arabia, Persia, Ireland, etc. The different nations of the world are Ameriicans, Poles, Englishmen, Russians, Frenchmen, Austrians, Germans, Italians, Spaniards, Norwegians, Swedes, Danes, Chinamen, Japanese, Dutchmen, Swisses, Greeks, Turks, Indians, Egyptians, Arabians, Persians, Irishmen, etc. He can speak Swedish, Norwegian, Danish, German and English. She speaks Polish, French, Italian, Spanish and Turkish. Wanted, a man who speaks Hungarian, Greek, Dutch, Chinese and Japanese languages, as interpreter. Wages $5 weekly to start.

Wzory adresów:

Mr. Henry Gleason
1422 Lasalle st
St Louis
Mo.

Mrs. Bertha Klein
422 Napoleon ave
St. Francisco,
Cal.

Miss. Agnes Carpenter
783 Milwaukee ave.
Chicago,
Ill.

Edward Sweaney Esq.
84 Lee Pl.
Washington
D. C.

Rev. Francis S. McCarthy
93 Grant Ct.
Oakland
Miss

Wzór listu:

Dear Sir:

In regard to the position as a shipping clerk in your wholesale house, I wish itd.

I remain

Yours truly

LIBRARY OF CONGRESS
0 003 281 415 3